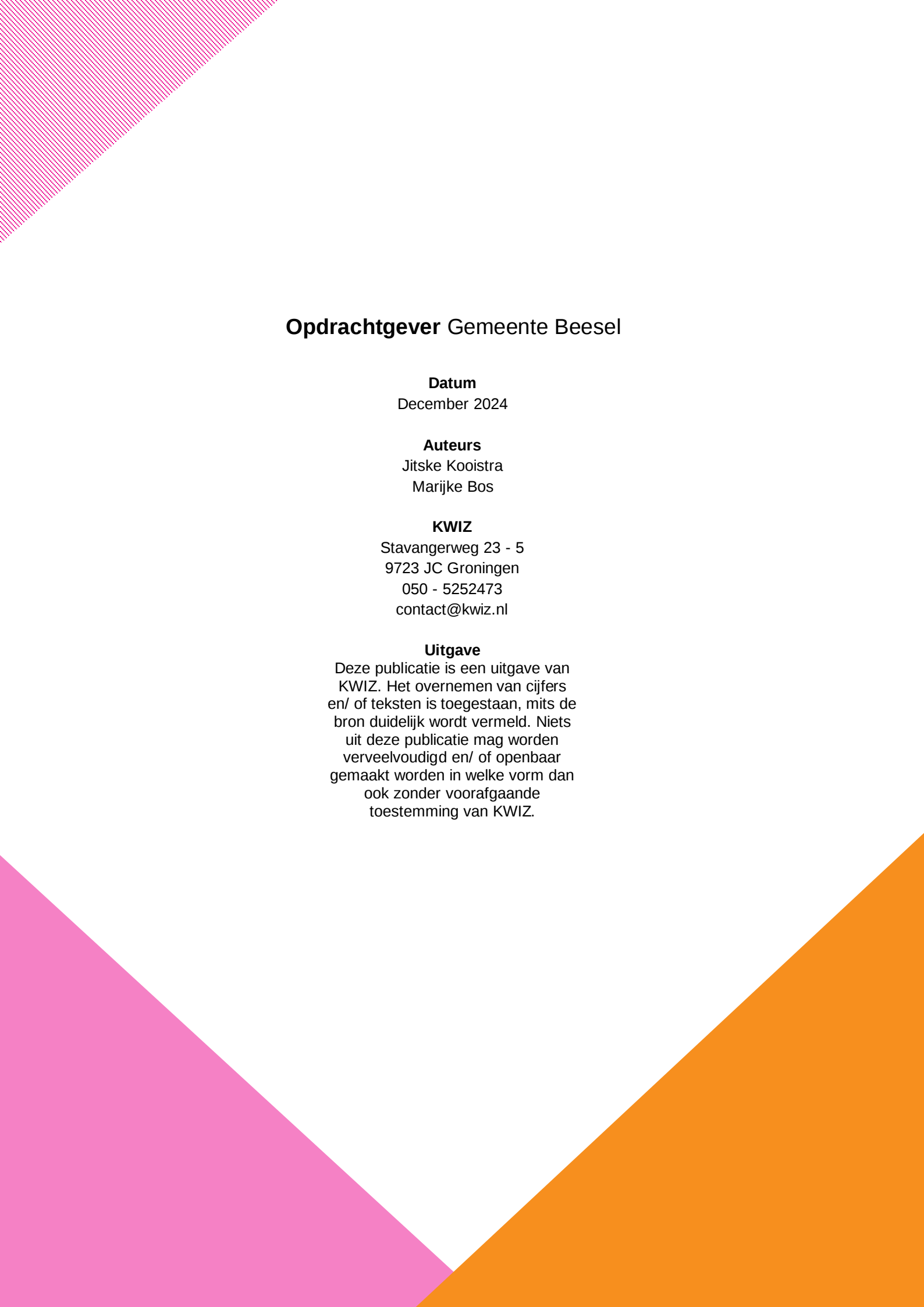

Scenarioanalyse

Gemeente Beesel

The background of the page features a white central area with large, abstract geometric shapes in pink and orange at the corners. The pink shape is in the top-left and bottom-left corners, while the orange shape is in the bottom-right corner.

Opdrachtgever Gemeente Beesel

Datum

December 2024

Auteurs

Jitske Kooistra
Marijke Bos

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1. Algemene aannames en kanttekeningen	2
2. Scenario 1: Verruiming inkomensgrenzen	3
2.1. Aannames en kanttekeningen	3
2.2. Uitwerking	5
2.2.1. Programmakosten	5
2.2.2. Effect op bestedingsruimte van minimahuishoudens	5
2.3. Reflectie	10
3. Scenario 2: Verhoging bedrag individuele inkomenstoeslag en collectieve zorgverzekering ..	12
3.1 Aannames en kanttekeningen	12
3.2. Uitwerking	13
3.2.1 Programmakosten	13
3.2.2 Effect op bestedingsruimte van minimahuishoudens	13
3.3. Reflectie	18
4. Scenario 3: Bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag	20
4.1 Aannames en kanttekeningen	20
4.2. Uitwerking individuele inkomenstoeslag	21
4.3. Uitwerking bijzondere bijstand	25
4.4. Reflectie	27
5. Scenario 4: Nieuwe opzet Minimaregeling	28
5.1. Aannames en kanttekeningen	28
5.2. Uitwerking	29
5.2.1. Programmakosten	29
5.2.2. Inschatting bereik bij behoud van declaratiebasis	30
5.2.3. Reflectie	30
Bijlage 1. Bedragen scenario's IIT en CZV	32
B1.1. Individuele inkomenstoeslag	32
B1.2. Collectieve zorgverzekering	32
Bijlage 2. Verkorte begrotingen per huishoudtype	34
B2.1. Scenario 1	34

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van inwoners die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om inwoners te stimuleren om zoveel mogelijk zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien. Het minimabeleid is ook in de gemeente Beesel (in totaal ruim 13.000 inwoners) een actueel thema. Voor dit jaar staat het herschrijven van het armoedebeleid op de agenda. Voorliggend onderzoek heeft als doelstelling om de huidige situatie in beeld te brengen op basis van feitelijke informatie, zodat deze informatie als input meegenomen kan worden voor de nieuwe kadernota.

De huidige situatie in de gemeente Beesel is in beeld gebracht aan de hand van de volgende onderzoeksmethodieken:

- **Dashboard Minima**
Het dashboard brengt de omvang en samenstelling van de minimapopulatie in beeld, evenals het gebruik en bereik van regelingen.
- **Inkomenseffect rapportage**
De inkomenseffecten geven weer wat de invloed van het landelijke en gemeentelijke beleid is op de bestedingsruimte van inwoners.

Scenario's

De resultaten vanuit het Dashboard Minima en de Inkomenseffect rapportage geven aanleiding voor het analyseren van enkele beleidsscenario's die de gemeente Beesel overweegt. Het gaat om de volgende scenario's:

Scenario 1: De inkomensgrens van de gemeentelijke regelingen verruimen van 120 naar 130 procent Wsm (uitgezonderd kwijtschelding). De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij grotere doelgroep;
- Minimahuishoudens: inkomensgroei en bestedingsruimte.

Scenario 2: De bijdragen van de individuele inkomenstoelage en collectieve zorgverzekering verhogen. De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij hogere gemeentelijke bijdrage;
- Minimahuishoudens: inkomensgroei en bestedingsruimte.

Scenario 3: De inkomensgrens van bijzondere bijstand verruimen van 120 naar 130 procent Wsm en de inkomensgrens van de individuele inkomenstoelage verlagen van 120 naar 110 procent Wsm. De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij grotere doelgroep individuele inkomenstoelage;
- Daarnaast geven we inzicht in de eventuele gevolgen van het verruimen van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand.

Scenario 4: De Minimaregeling ambtshalve toekennen voor iedereen die een bijstandsuitkering ontvangt. Voor de groep daarboven gelden andere regels, waarbij drie opties worden uitgewerkt:

- Inkomensgrens tot 120 procent Wsm, waarbij de declaratiebasis wordt afgeschaft;
- Inkomensgrens tot 130 procent Wsm, waarbij de declaratiebasis wordt afgeschaft;
- Inkomensgrens tot 130 procent Wsm, waarbij de declaratiebasis in haar huidige vorm blijft bestaan.

De gevolgen van de scenario's worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij grotere doelgroep.

Leeswijzer

In de uitwerking worden per scenario de gehanteerde aannames en kanttekeningen beschreven. Daarnaast gaan we in op de effecten en gevolgen van de beleidswijziging op de gemeentelijke programmakosten en/of bestedingsruimte van minimahuishoudens. Hiervoor werken we verder op basis van de informatie die beschikbaar is in het Dashboard Minima en de Inkomenseffect rapportage. Het rapport wordt afgesloten met twee bijlagen waarin achtergrondinformatie staat beschreven.

1. Algemene aannames en kanttekeningen

Een uitwerking van beleidsscenario's is gestoeld op enkele aannames. Sommige aannames gelden voor alle vier de scenario's. Hieronder staan de algemene aannames weergegeven die voor alle scenario's gelden:

- Voor invloed van beleidswijzigingen op de bestedingsruimte van inwoners (inkomenseffecten) gaan we uit van dezelfde aannames zoals gesteld in de inkomenseffect rapportage: we gaan er vanuit dat ieder huishouden alle regelingen waarvoor zij in aanmerking komen benut én het maximale bedrag gebruikt¹.
- De doorrekening van de programmakosten vindt plaats op basis van gebruikscijfers over de periode van 1 juni 2023 tot en met 31 mei 2024.
- De omvang en samenstelling van de minimapopulatie blijft constant.

Verder is er een aantal kanttekeningen bij de interpretatie van de beleidsscenario's:

- (Eventuele wijzigingen in) de uitvoeringskosten worden buiten beschouwing gelaten. In de doorrekening van de beleidsscenario's ligt de nadruk op de programmakosten. In meerdere scenario's wordt een verruiming van de inkomensgrens doorgerekend; dit kan als gevolg hebben dat het aantal aanvragen toeneemt (de doelgroep wordt groter). Dit betekent dat de uitvoeringslast mogelijk groter wordt. Als denkrichting kan voor die scenario's worden aangehouden dat de totale uitvoeringskosten zullen stijgen.
- Tot slot is het belangrijk om te vermelden dat we geen rekening houden met veranderingen in de bevolking. De implicaties van de beleidswijzigingen zijn daarom weergegeven voor een korte/middellange termijn (circa 5 jaar). Om een inschatting van het gebruik, bereik en de kosten van de beleidswijzigingen is voor de *lange termijn* een bevolkingsprognose noodzakelijk. De omvang en kenmerken van de bevolking in de gemeente kunnen op langere termijn veranderen door natuurlijke (bijvoorbeeld vergrijzing) en externe factoren (bijvoorbeeld migratie). Dit heeft gevolgen voor de behoefte aan ondersteuning en het gebruik van de regelingen. Een bevolkingsprognose behoort niet tot de huidige onderzoeksopdracht.

In de scenario's verwijzen we naar de resultaten uit de inkomenseffect rapportage en het Dashboard Minima (en bijbehorend duidingsrapport). De resultaten die noodzakelijk zijn voor de scenarioanalyse worden in voorliggende rapportage weergegeven, maar voor uitgebreide duiding van de huidige situatie verwijzen we u graag naar de eerder opgeleverde rapporten.

¹ De praktijk leert dat huishoudens niet altijd van alle regelingen gebruikmaken waar ze voor in aanmerking komen. Daarom is in de inkomenseffect rapportage ook de financiële situatie geschetst als huishoudens geen gebruikmaken van de beschikbare regelingen.

2. Scenario 1: Verruiming inkomensgrenzen

De huidige inkomensgrens van de meeste regelingen in de gemeente Beesel betreft 120 procent Wsm. In dit scenario wordt deze grens voor de onderstaande regelingen verruimd van 120 naar 130 procent Wsm:

- Individuele inkomenstoeslag;
- Collectieve zorgverzekering (CZ en VGZ);
- Minimaregeling;
- Jeugdfonds Sport en Cultuur;
- Stichting Leergeld.

De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij grotere doelgroep;
- Minimahuishoudens: inkomensgroei en bestedingsruimte.

2.1. Aannames en kanttekeningen

- De bedragen per regeling blijven gelijk aan de huidige situatie.
- Voor de collectieve zorgverzekering en individuele inkomenstoeslag geldt dat verschillende bedragen beschikbaar zijn; variërend naar huishoudtype of pakketkeuze. Voor achtergrond bij de rekenwijze verwijzen we u naar bijlage 1.
- Voor de doorrekening van de kosten voor de gemeente geldt de aanname dat het bereik van de **individuele inkomenstoeslag** lager zal liggen in de nieuwe doelgroep dan in de huidige doelgroep (huidige bereik: 39 procent). Een ruime meerderheid van de gebruikers van de individuele inkomenstoeslag heeft namelijk een inkomen tot 100 procent Wsm (88 procent van de gebruikers). De gebruikersgroep tussen 100 en 120 procent Wsm is kleiner (12 procent) en de verwachting is dat het ook tussen 120 en 130 procent Wsm om een kleinere gebruikersgroep zal gaan. We gaan daarom uit van een bereik van 25 procent in de nieuwe doelgroep.
- Voor de **collectieve zorgverzekering** baseren we ons op de huidige gebruikersverdeling over de pakketten. In de scenarioanalyse zijn de cijfers van zowel CZ als VGZ meegenomen. We gaan er in het scenario van uit dat de verdeling over zorgverzekeraars en pakketkeuzes in dezelfde verhouding zal plaatsvinden voor de nieuwe doelgroep. We gaan uit van een stabiel bereik voor de doelgroep tussen 120 en 130 procent Wsm².
- Voor de **Minimaregeling (18+)** geldt de aanname dat het bereik in de nieuwe doelgroep gelijk zal blijven ten opzichte van de huidige situatie (12 procent). Momenteel heeft een derde van de gebruikers een inkomen boven bijstandsniveau. De verwachting is daarom dat ook in de nieuwe gebruikersgroep tussen 120 en 130 procent Wsm een vergelijkbaar aandeel gebruikers wordt gevonden.
- Voor **Jeugdfonds Sport en Cultuur** gaan we uit van een afname in bereik in de nieuwe doelgroep (tussen 120 en 130 procent Wsm). Hierbij wordt de aanname gedaan dat er een gemiddeld bereik wordt gehaald in de nieuwe doelgroep (het gemiddelde van gemeentes tot 50.000 inwoners waar KWIZ eerder onderzoek heeft gedaan). Verder doen we voor de programmakosten de aanname dat iedereen gebruik maakt van sport; we nemen dus de kosten van een sportpakket mee. Verder is van belang op te merken dat deze kosten vermoedelijk niet volledig voor rekening van de gemeente zijn, aangezien het Jeugdfonds de uitvoerende partij is.
- Voor **Stichting Leergeld** is van belang op te merken dat deze kosten vermoedelijk niet volledig voor rekening van de gemeente zijn. De gemeente is naast bijvoorbeeld particulieren, bedrijven en loterijorganisaties één van de financiers van Stichting Leergeld. Daarnaast gebruiken we een gemiddeld verstrekt bedrag per kind door het totaalbedrag aan verstrekkingen te delen door het totaal aantal gebruikers in de

² Voor het Dashboard Minima is geen bestand van de collectieve zorgverzekering aangeleverd. We weten dat het bereik onder de volledige doelgroep op dit moment 26 procent is. Aangezien we niet over aanvullende informatie beschikken over de inkomensverdeling van de gebruikers, gaan we uit van een stabiel bereik onder de nieuwe doelgroep.

gemeente, weergegeven in het jaarverslag. Voor Stichting Leergeld gaan we uit van een afname in het bereik in de nieuwe doelgroep. Hierbij wordt de aanname gedaan dat er een gemiddeld bereik wordt gehaald in de nieuwe doelgroep (het gemiddelde van gemeentes tot 50.000 inwoners waar KWIZ eerder onderzoek heeft gedaan).

- De (inkomensgrens van de) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is *niet* opgenomen in de scenarioanalyse en blijft gelijk aan de huidige situatie.

Huidige situatie

Er zijn diverse regelingen voor minimahuishoudens in Beesel beschikbaar. Op dit moment zijn regelingen toegankelijk voor huishoudens met een inkomen zoals weergegeven in onderstaande tabel. De huidige inkomenseffecten van landelijke en lokale regelingen worden getoond en toegelicht in de inkomenseffectrapportage³, maar worden eveneens weergegeven in deze scenarioanalyse ter vergelijking.

De huidige programmakosten van de gemeente voor de regelingen die in het scenario wijzigen, worden in onderstaande tabellen weergegeven. Uitvoeringskosten (zoals inzet van personeel) zijn hier buiten beschouwing gelaten. De gebruikscijfers en totstandkoming van de bedragen voor de individuele inkomens toeslag en collectieve zorgverzekering zijn in bijlage 1 toegelicht.

Tabel 2.1.1 Huidig gebruik en bereik regelingen scenario in Beesel

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep	Gebruik	Bereik in de doelgroep (120% Wsm)
Individuele inkomens toeslag (referteperiode: 3 jaar)	120% Wsm	208 huishoudens	81 huishoudens	39%
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm	684 volwassenen	178 volwassenen	26%
Minimaregeling (18+)	120% Wsm	508 huishoudens	61 huishoudens	12%
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm	256 kinderen	161 kinderen	63%
Stichting Leergeld	120% Wsm	310 kinderen	230 kinderen	74%

Tabel 2.1.2 Huidige programmakosten regelingen scenario in Beesel

Regeling	Kosten per gebruiker	Totale kosten
	Gemiddeld € 314 ⁴	
Individuele inkomens toeslag	Alleenstaande: € 235 Alleenstaande ouder: € 353 Paren: € 411	€ 25.443
Collectieve zorgverzekering	Per jaar: CZ Start € 120 CZ Extra € 180 CZ Extra Uitgebreid € 180 VGZ Compact € 120 VGZ Compleet € 180	€ 27.720
Minimaregeling (18+)	€ 175	€ 10.675

³ Opgeleverd door KWIZ in augustus 2024.

⁴ De kosten verschillen per huishoudtype. Voor de berekening van het gemiddelde bedrag verwijzen we naar bijlage 1.

Regeling	Kosten per gebruiker	Totale kosten
Jeugdfonds Sport en Cultuur	€ 350	€ 56.350
Stichting Leergeld	€ 295	€ 67.850
Totaal		€ 188.038

2.2. Uitwerking

Voor dit scenario brengen we zowel de meerkosten voor de gemeente (programmakosten) als de financiële effecten op de bestedingsruimte van de minimahuishoudens in kaart.

2.2.1. Programmakosten

In onderstaande tabel staan de programmakosten wanneer de inkomensgrens van de meegenomen gemeentelijke regelingen worden verruimd van 120 naar 130 procent Wsm. Logischerwijs nemen de programmakosten voor de gemeente Beesel toe wanneer de inkomensgrenzen van de betreffende regelingen worden verruimd⁵.

Tabel 2.2.1 Programmakosten per regeling bij verruiming inkomensgrenzen

Regeling	Kosten gemeente per gebruiker	Verwacht bereik doelgroep 120-130% Wsm	Gebruikers bij doelgroep 120% Wsm	Verwachte gebruikers bij doelgroep 130% Wsm	Totale kosten	Meerkosten t.o.v. huidige situatie
Individuele inkomens toeslag	€ 314 ⁶	25%	81 huishoudens	88 huishoudens	€ 27.720	+ € 2.277 (+ 9%)
Collectieve zorgverzekering	Verschilt per pakket ⁷	26%	178 volwassenen	209 volwassenen	€ 32.400	+ € 4.680 (+ 17%)
Minimaregeling (18+)	€ 175	12%	61 huishoudens	72 huishoudens	€ 12.600	+ € 1.925 (+ 18%)
Jeugdfonds Sport en Cultuur	€ 350	35%	161 kinderen	169 kinderen	€ 59.150	+ € 2.800 (+ 5%)
Stichting Leergeld	€ 295	45%	230 kinderen	242 kinderen	€ 71.390	+ € 3.540 (+ 5%)
Totaal					€ 203.260	+ € 15.222 (+ 8,1%)

2.2.2. Effect op bestedingsruimte van minimahuishoudens

De volgende figuren geven het budget weer per huishoudtype; het totale inkomen minus de totale uitgaven. We schetsen hierbij drie situaties:

1. De situatie waarin een huishouden geen gebruikmaakt van gemeentelijke regelingen;
2. De huidige situatie wanneer een huishouden gebruikmaakt van de gemeentelijke regelingen waar zij recht op heeft (huidige maximale inkomensgrens minimabeleid: 120 procent Wsm);
3. De situatie wanneer een huishouden gebruikmaakt van de gemeentelijke regelingen waar zij recht op heeft, bij een verruiming van de maximale inkomensgrens van het minimabeleid naar 130 procent Wsm.

De totalen zijn in bijlage 2 in de verkorte begrotingen te vinden.

⁵ Echter, de mogelijkheid bestaat dat een verruiming van inkomensgrenzen leidt tot minder aanvragen voor de individuele bijzondere bijstand, omdat meer inwoners van de beschikbare regelingen gebruik kunnen maken. Hoe groot dit effect is, is in dit onderzoek niet te bepalen. Wel is bekend dat de gemeente Beesel geen aanvragen voor de bijzondere bijstand heeft afgewezen afgelopen jaar wegens een te hoog inkomen.

⁶ De kosten verschillen per huishoudtype. Voor de berekening van het gemiddelde bedrag verwijzen we naar bijlage 1.

⁷ Ook voor deze regeling geldt de berekening van de bedragen in bijlage 1 zijn opgenomen.

Bestedingsruimte per huishoudtype

Onderstaande tabel laat de verdeling naar huishoudtype zien van de minimahuishoudens die bij de gemeente Beesel in beeld zijn op 1 juni 2024. De cijfers zijn afkomstig uit het Dashboard Minima. De huishoudverdeling geeft inzicht in de omvang van de groep die te maken heeft met de bestedingsruimte zoals weergegeven per huishoudtype. Zo is zichtbaar dat de alleenstaanden de grootste groep is van de zes huishoudtypen die zijn weergegeven.

Tabel 2.2.2 Verdeling minimahuishoudens naar huishoudtype (in beeld)

Huishoudtype	Aantal	Aandeel
Alleenstaande	106	31%
Alleenstaande ouder	97	28%
Paar zonder kinderen	26	8%
Paar met kinderen	62	18%
Alleenstaande AOW	32	9%
Paar AOW	18	5%
Totaal	341	100%

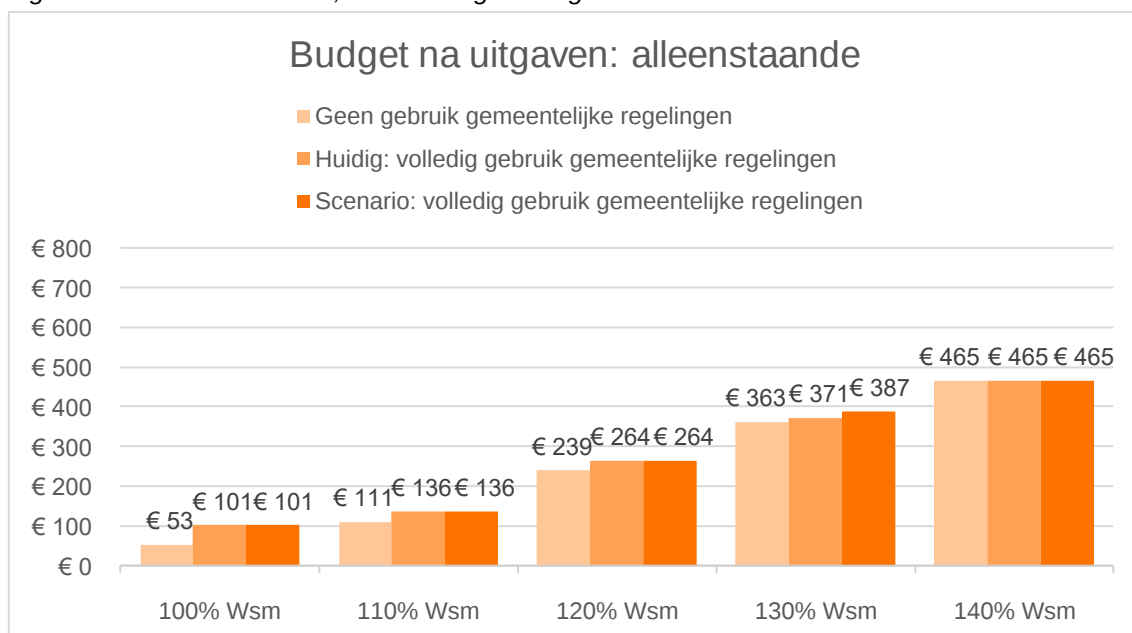
Alleenstaande

Voor een alleenstaande geldt dat zij in het scenario op een inkomensniveau van 130 procent Wsm € 16 meer te besteden hebben dan in de huidige situatie.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur betreft kortdurende minima, waardoor de individuele inkomenstoeslag niet is meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een alleenstaande is € 20. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 20 hoger uit voor de inkomens 120 en 130 procent Wsm in de huidige situatie en in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 20 dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft.

Figuur 2.2.2. Alleenstaande, niet AOW-gerechtigd

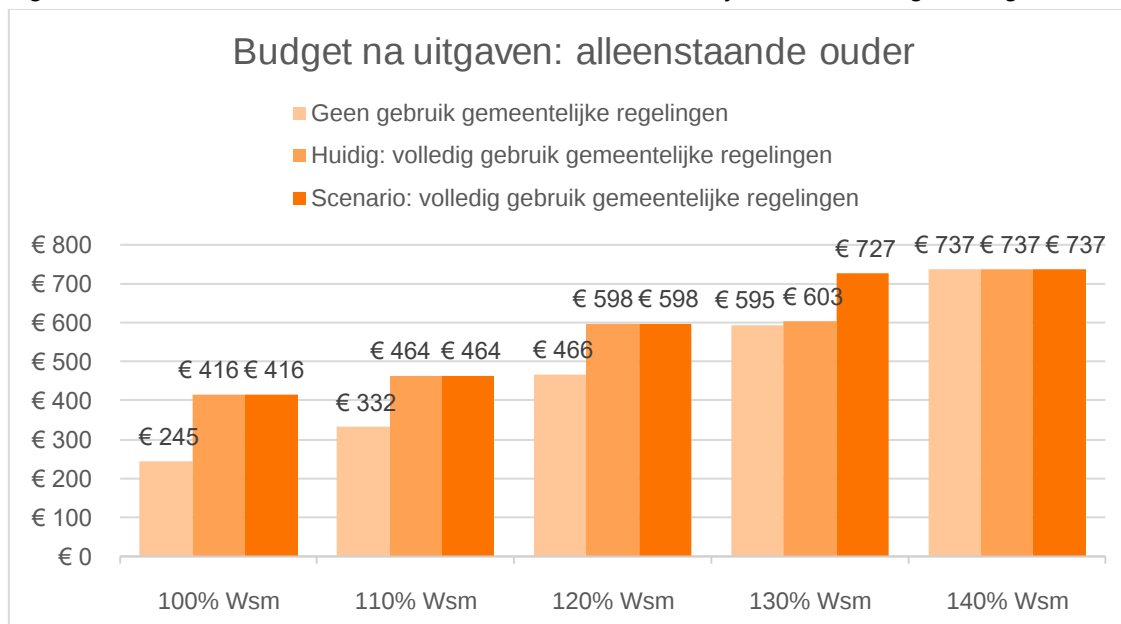
Alleenstaande ouders

Voor alleenstaande ouders in het scenario geldt dat zij bij een inkomen van 130 procent Wsm € 124 meer te besteden hebben dan in de huidige situatie. Dit betekent ook dat er een hoger bedrag kan wegvallen bij een inkomensstijging naar 140 procent Wsm. Bij een inkomensstijging van 130 naar 140 procent Wsm is het budgetverschil in het scenario beperkt: huishoudens hebben in dat geval € 10 per maand meer over.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur laat het budget voor kortdurende minima zien. Daarom is de individuele inkomenstoeslag niet meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een alleenstaande ouder is € 29. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 29 hoger uit voor de inkomens 120 en 130 procent Wsm in de huidige situatie en in het geval van het scenario. Dit verschil van € 29 betekent dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft, maar er ook een terugval plaatsvindt tussen de stap van 130 naar 140 procent Wsm indien het huishouden in het scenario gebruik maakt van alle regelingen (van € 756 incl. IIT naar € 737).

Figuur 2.2.3. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

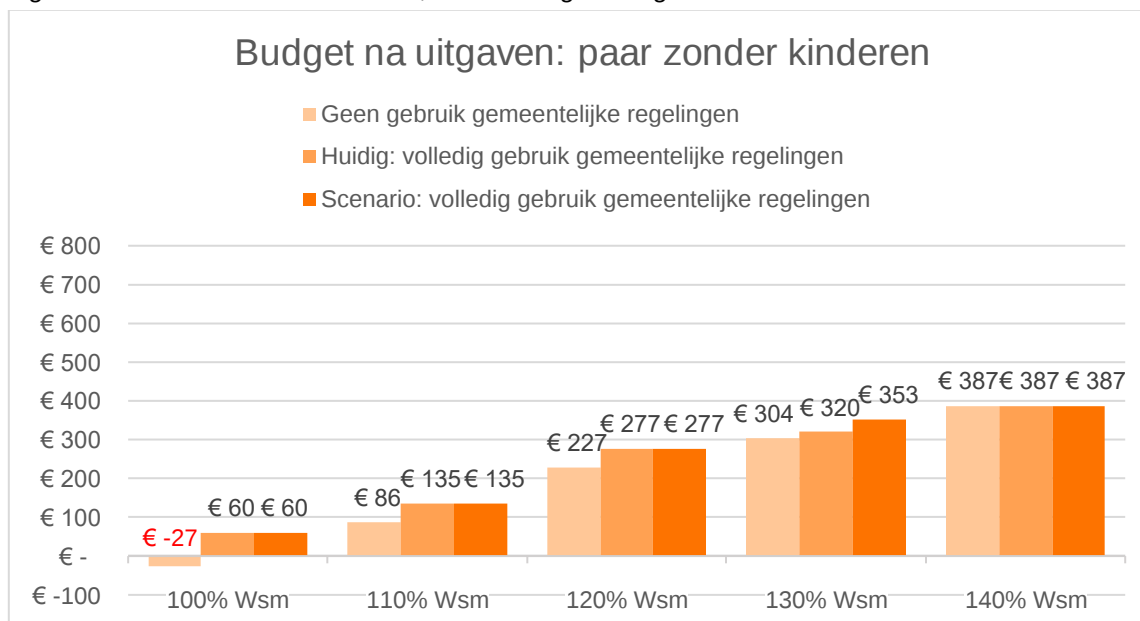
Paren zonder kinderen

Voor paren zonder kinderen geldt dat zij in het scenario bij een inkomen van 130 procent Wsm € 33 meer te besteden hebben ten opzichte van de huidige situatie. Tevens loont het te gaan werken tegen een inkomen tot 140 procent Wsm.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur betreft kortdurende minima, waardoor de individuele inkomenstoeslag niet is meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een paar zonder kinderen is € 34. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 34 hoger uit voor de inkomens 120 en 130 procent Wsm in de huidige situatie en in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 34 dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft, maar er ook geen vooruitgang plaatsvindt tussen de stap van 130 naar 140 procent Wsm indien het huishouden in het scenario gebruik maakt van alle regelingen (van € 387 incl. IIT naar € 387).

Figuur 2.2.4. Paar zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

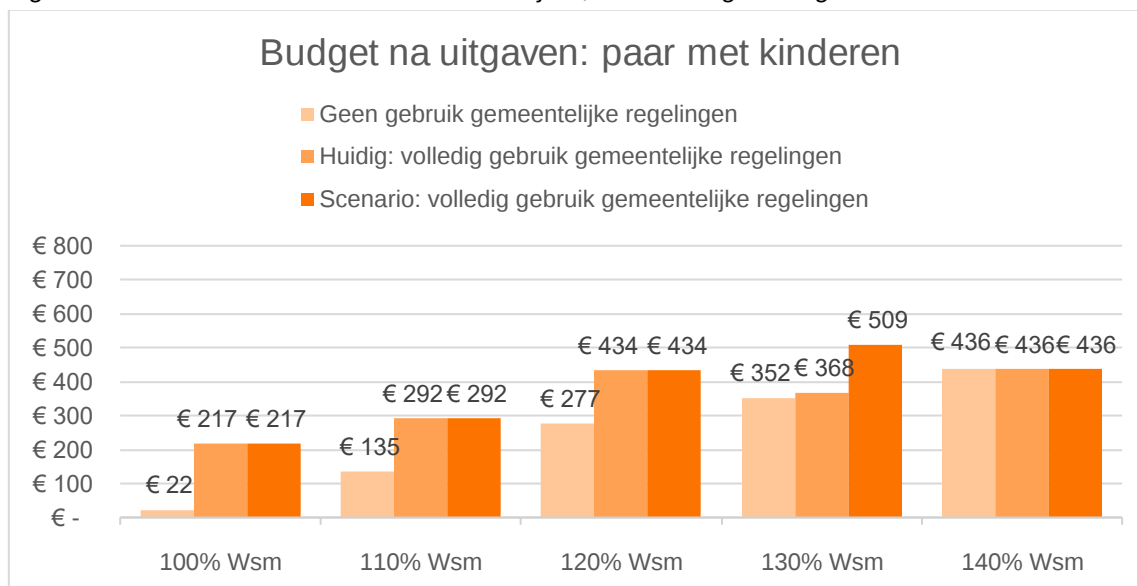
Paren met kinderen

Voor paren met kinderen geldt dat zij bij een inkomen van 130 procent Wsm € 141 meer te besteden heeft in het scenario ten opzichte van de huidige situatie. Waar in de huidige situatie een terugval optreedt bij de stap van 120 naar 130 procent Wsm, is deze terugval in het scenario opgeschoven. Deze vindt plaats bij de stap van 130 naar 140 procent Wsm (€ 73). Het loont in dat geval niet om te gaan werken tegen een hoger inkomen; de inkomensstijging is onvoldoende om het bedrag aan weggefallen gemeentelijke regelingen op te vangen.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur laat het budget voor kortdurende minima zien. Daarom is de individuele inkomenstoeslag niet meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een paar met kinderen is € 34. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 34 hoger uit voor de inkomens 120 en 130 procent Wsm in de huidige situatie en in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 34 dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft, maar de terugval tussen de stap van 130 naar 140 procent Wsm indien het huishouden in het scenario gebruik maakt van alle regelingen nog groter wordt (van € 543 incl. IIT naar € 436).

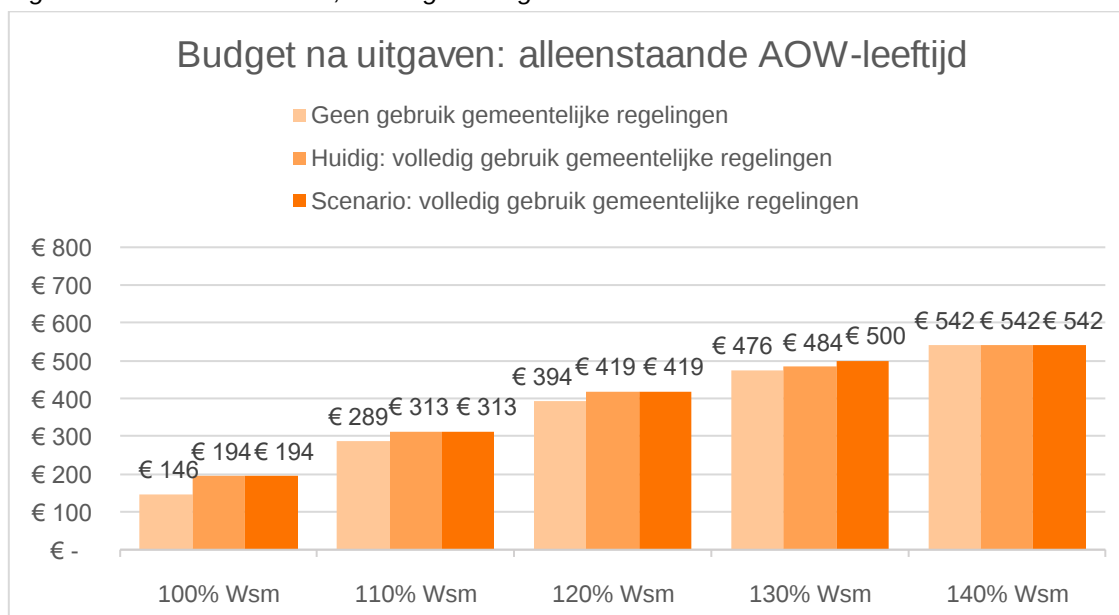
Figuur 2.2.5. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

Alleenstaanden AOW

Alleenstaanden met de AOW-gerechtigde leeftijd hebben meer budget (€ 16) over om uit te geven bij een inkomen van 130 procent Wsm in het scenario dan in de huidige situatie.

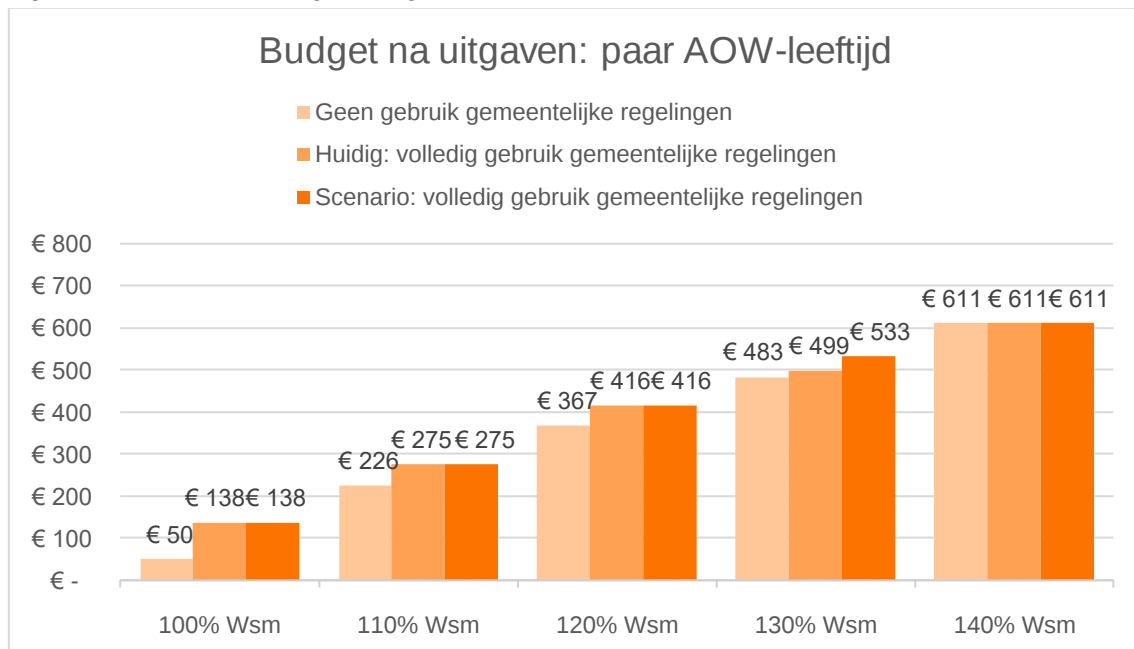
Figuur 2.2.6. Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Paren AOW

Voor paren met de AOW-gerechtigde leeftijd treedt een vergelijkbaar beeld op dan bij de AOW-gerechtigde alleenstaanden. Er blijft een hoger budget over voor huishoudens met een inkomen van 130 procent Wsm (€ 34).

Figuur 2.2.7. Paar, AOW-gerechtigd

2.3. Reflectie

De verruiming van de inkomensgrenzen van de betreffende regelingen in dit scenario van 120 naar 130 procent Wsm, zorgt voor meer bestedingsruimte op het inkomensniveau van 130 procent Wsm.

De belangrijkste wijzigingen in de bestedingsruimte van inwoners zijn als volgt:

- De bestedingsruimte van alle huishoudens stijgt wanneer de inkomensgrens van de regelingen wordt verruimd van 120 naar 130 procent Wsm. Huishoudens ontvangen immers meer geld vanuit de gemeentelijke regelingen en de uitgaven wijzigen niet.
- Huishoudtypen met kinderen gaan er het meest op vooruit. Dit komt omdat zij recht hebben op de meeste gemeentelijke regelingen.
- Paren met kinderen hadden te maken met een terugval in budget tussen 120 en 130 procent Wsm door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen. Wanneer de inkomensgrenzen verruimd worden, verschuift deze terugval naar de stap tussen 130 en 140 procent Wsm. De terugval wordt nog groter als zij langdurige minima zijn en daarom recht hebben op de individuele inkomenstoeslag (€ 107 terugval).
- De individuele inkomenstoeslag zorgt ook voor een terugval in budget bij alleenstaande ouders (€ 19 terugval) bij een inkomensstijging van 130 naar 140 procent Wsm wanneer zij gebruik maken van alle regelingen. Paren zonder kinderen gaan er door de individuele inkomenstoeslag niet op vooruit in budget bij een inkomensstijging van 130 naar 140 procent Wsm.

Het scenario laat zien dat de hogere bestedingsruimte met name merkbaar is voor de huishoudens op het inkomensniveau 120 tot en met 130 procent Wsm. Tegelijkertijd laat de data zien dat de lagere inkomensgroepen (100 tot 120 procent Wsm) meer gebruikmaken van de regelingen dan de hogere inkomensgroepen. In onderstaande tabel wordt duidelijk dat dit met name geldt voor de individuele inkomenstoeslag en de minimaregeling. Voor de kindregelingen geldt dat de huishoudens gelijkmatiger zijn verdeeld over de inkomensniveaus.

Tabel 2.3.1 Verdeling gebruikers naar inkomenshoogte

Regeling	Gebruikers met een inkomen op 100% Wsm	Gebruikers met een inkomen tussen 100 en 120% Wsm
Individuele inkomenstoeslag	88%	12%
Minimaregeling (18+)	69%	31%
Jeugdfonds Sport en Cultuur	2023: 51% 2024: 52%	2023: 49% 2024: 48%
Stichting Leergeld	2023: 47% 2024: 53%	2023: 53% 2024: 47%
Collectieve zorgverzekering	Niet bekend	Niet bekend

Om de huishoudens met een inkomen van 130 procent Wsm te laten profiteren van de verruiming van de inkomensgrenzen is het dus van belang dat zij hier gebruik van (gaan) maken. Hiervoor is goede informatievoorziening en communicatie cruciaal; dit brengt ook kosten met zich mee. Voor de gemeente stijgen de totale programmakosten van de vijf regelingen met € 15.222 een toename van 8,1% (exclusief uitvoeringskosten en eventuele kosten voor communicatie). De sterkste procentuele toename is te zien voor de minimaregeling (+ 18%) en de bijdrage voor de collectieve zorgverzekering (+ 17%).

Het kan ook een overweging zijn om (een deel van) de regelingen te verruimen voor een specifieke groep⁸. Bijvoorbeeld voor paren met kinderen. Zij hebben relatief gezien minder bestedingsruimte en dit is qua omvang een redelijk grote groep binnen de minimapopulatie. Het verruimen van regelingen voor een specifieke groep (in plaats van voor de gehele minimapopulatie) zorgt voor hogere uitvoeringskosten (met name in de communicatie en afhandeling van de binnenkomende aanvragen), maar heeft effect.

⁸ De effecten op de bestedingsruimte zijn al in beeld gebracht. Uiteraard deze situatie de programmakosten verlagen; dat is niet doorgerekend.

3. Scenario 2: Verhoging bedrag individuele inkomenstoeslag en collectieve zorgverzekering

De bedragen van een aantal regelingen worden verhoogd in dit scenario:

- Individuele inkomenstoeslag:
 - Alleenstaanden kunnen nu aanspraak maken op € 235. In het scenario op € 400;
 - Alleenstaande ouders kunnen aanspraak maken op € 353. In het scenario: € 600;
 - Paren kunnen aanspraak maken op € 411. In het scenario op € 700.
- Collectieve zorgverzekering (CZ en VGZ):
 - Voor de aanvullende verzekering (startpakket) krijgen inwoners € 10 gemeentelijke bijdrage per maand, dit wordt € 15;
 - Voor de uitgebreidere aanvullende verzekering krijgen inwoners € 15 gemeentelijke bijdrage per maand, dit wordt € 20.

De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten bij hogere gemeentelijke bijdrage;
- Minimahuishoudens: inkomensgroei en bestedingsruimte van inwoners.

3.1 Aannames en kanttekeningen

- De inkomensgrenzen per regeling blijven gelijk aan de huidige situatie.
- Voor de doorrekening van de kosten voor de gemeente doen we de aanname de aanname dat het bereik van de **individuele inkomenstoeslag** (39 procent) en de **collectieve zorgverzekering** (26 procent) gelijk zal blijven aan de huidige situatie. De toegangsvoorwaarden voor de regelingen wijzigen niet; daarom is de verwachting realistisch dat het bereik stabiel blijft.

Huidige situatie

De huidige inkomenseffecten van landelijke en lokale regelingen worden getoond en toegelicht in de inkomenseffectrapportage⁹, maar worden eveneens weergegeven in deze scenarioanalyse ter vergelijking.

De huidige programmakosten van de gemeente voor de regelingen die in het scenario wijzigen, worden in onderstaande tabellen weergegeven. Uitvoeringskosten (zoals inzet van personeel) zijn hier buiten beschouwing gelaten. De gebruikscijfers en totstandkoming van de bedragen voor de individuele inkomenstoeslag en collectieve zorgverzekering zijn in bijlage 1 toegelicht.

Tabel 3.1.1 Huidig gebruik en bereik regelingen scenario in Beesel

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep	Gebruik	Bereik
Individuele inkomenstoeslag (referteperiode: 3 jaar)	120% Wsm	208 huishoudens	81 huishoudens	39%
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm	684 volwassenen	178 volwassenen	26%

⁹ Opgeleverd door KWIZ in augustus 2024.

Tabel 3.1.2 Huidige programmakosten regelingen scenario in Beesel

Regeling	Kosten per gebruiker	Totale kosten	
	Gemiddeld € 314 ¹⁰		
Individuele inkomens toeslag	Alleenstaande: Alleenstaande ouder: Paren:	€ 235 € 353 € 411	€ 25.443
Collectieve zorgverzekering	Per jaar: CZ Start CZ Extra CZ Extra Uitgebreid VGZ Compact VGZ Compleet	€ 120 € 180 € 180 € 120 € 180	€ 27.720
Totaal			€ 53.163

3.2. Uitwerking

Voor dit scenario brengen we zowel de meerkosten voor de gemeente (programmakosten) als de financiële effecten op de bestedingsruimte van de minimahuishoudens in beeld.

3.2.1 Programmakosten

In onderstaande tabel staan de programmakosten wanneer de bedragen van de meegenomen gemeentelijke regelingen worden verhoogd. Logischerwijs nemen de programmakosten voor de gemeente Beesel toe wanneer de gemeentelijke bijdrage van de betreffende regelingen worden verruimd.

Tabel 3.2.1 Programmakosten bij scenario per regeling

Regeling	Kosten gemeente per gebruiker huidig		Kosten gemeente per gebruiker scenario		Gebruikers scenario	Totale kosten	Meerkost en t.o.v. huidige situatie
Individuele inkomens-toeslag	Alleenstaande: € 235 All. ouder: € 353 Paren: € 411		Alleenstaande: € 400 All. ouder: € 600 Paren: € 700		81 huishoudens	€ 43.300	+ € 17.857 (+ 70%)
Collectieve zorg-verzekering	CZ Start € 120 CZ Extra € 180 CZ Extra uitgebreid € 180 VGZ Compact € 120 VGZ Compleet € 180		CZ Start € 180 CZ Extra € 240 CZ Extra uitgebreid € 240 VGZ Compact € 180 VGZ Compleet € 240		178 volwassenen	€ 38.400	+ € 10.680 (+ 39%)
Totaal						€ 81.700	+ € 28.537 (+ 53,7%)

3.2.2 Effect op bestedingsruimte van minimahuishoudens

De volgende figuren geven het budget weer per huishoudtype; het totale inkomen minus de totale uitgaven.

Alleenstaande

Voor een alleenstaande¹¹ geldt dat zij in het scenario op een inkomensniveau tot 120 procent Wsm € 5 meer te besteden hebben dan in de huidige situatie.

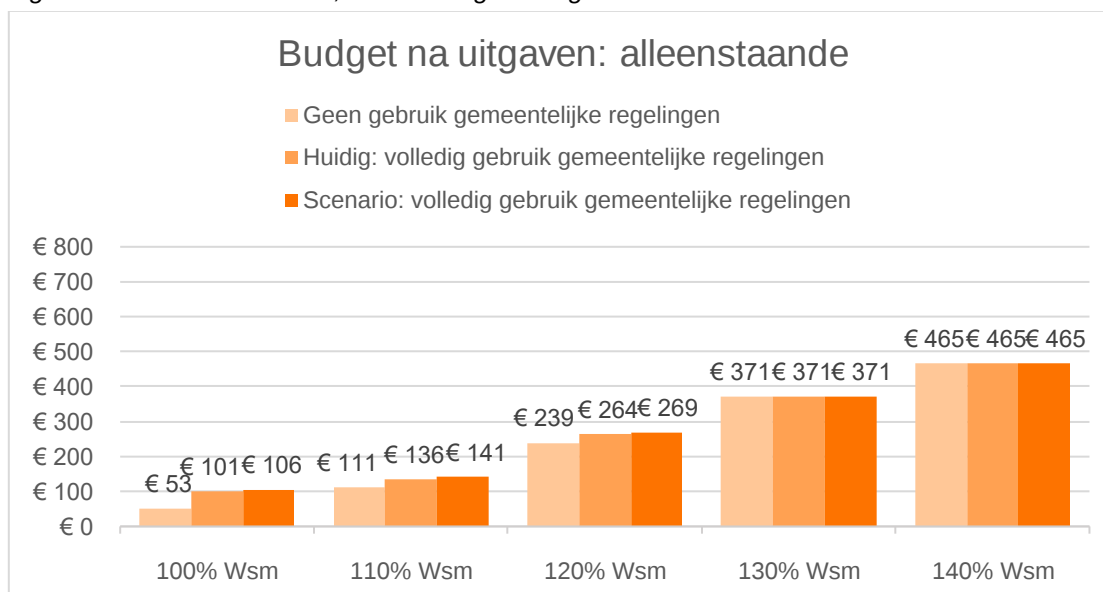
¹⁰ De kosten verschillen per huishoudtype. Voor de berekening van het gemiddelde bedrag verwijzen we naar bijlage 1.

¹¹ Op basis van de uitkomsten van het dashboard is te zien dat bijna een derde (31 procent) van de groep minima met een inkomen tot 120 procent Wsm die bij de gemeente in beeld is bestaat uit alleenstaanden die niet AOW-gerechtigd zijn. Dit is de grootste groep van de zes geschetste voorbeeld huishoudtypes.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur betreft kortdurende minima, waardoor de individuele inkomenstoeslag niet is meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een alleenstaande was € 20 en is in het scenario verhoogd naar € 33. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 33 hoger uit voor de inkomens tot 120 procent Wsm in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 33 dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft en er geen terugval plaatsvindt tussen de stap van 120 naar 130 procent Wsm.

Figuur 3.2.1. Alleenstaande, niet AOW-gerechtigd

Alleenstaande ouders

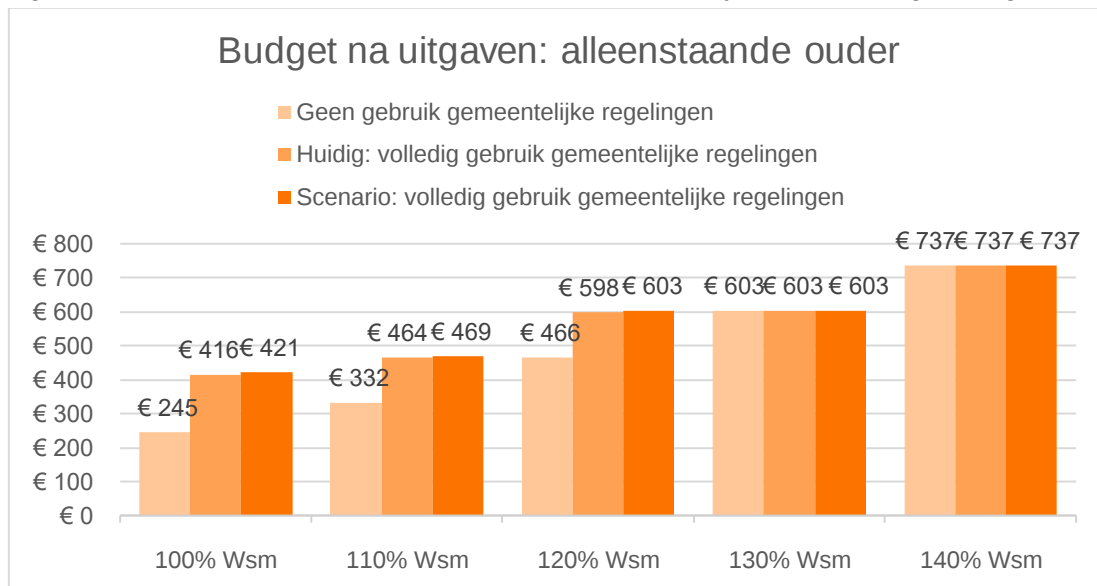
Voor alleenstaande ouders¹² in het scenario geldt dat zij bij een inkomen tot 120 procent Wsm € 5 meer te besteden hebben dan in de huidige situatie. Dit betekent ook dat er een hoger bedrag kan wegvallen bij een inkomensstijging naar 130 procent Wsm. Er zit in het scenario een minimaal verschil in budget tussen de inkomensgrenzen 120 en 130 procent Wsm.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur laat het budget voor kortdurende minima zien. Daarom is de individuele inkomenstoeslag niet meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een alleenstaande ouder was € 29 en is in het scenario verhoogd naar € 50. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 50 hoger uit voor de inkomens tot 120 procent Wsm in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 50 dat het huishouden een terugval van € 50 ervaart tussen de stap van 120 naar 130 procent Wsm door het wegvallen van de individuele inkomenstoeslag bij een inkomen boven 120 procent Wsm.

¹² Uit het dashboard blijkt dat alleenstaande ouders 28 procent van de groep minima vormen die de gemeente in beeld heeft. Dit is de tweede grootste groep van de zes geschetste voorbeeld huishoudtypes.

Figuur 3.2.2. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

Paar zonder kinderen

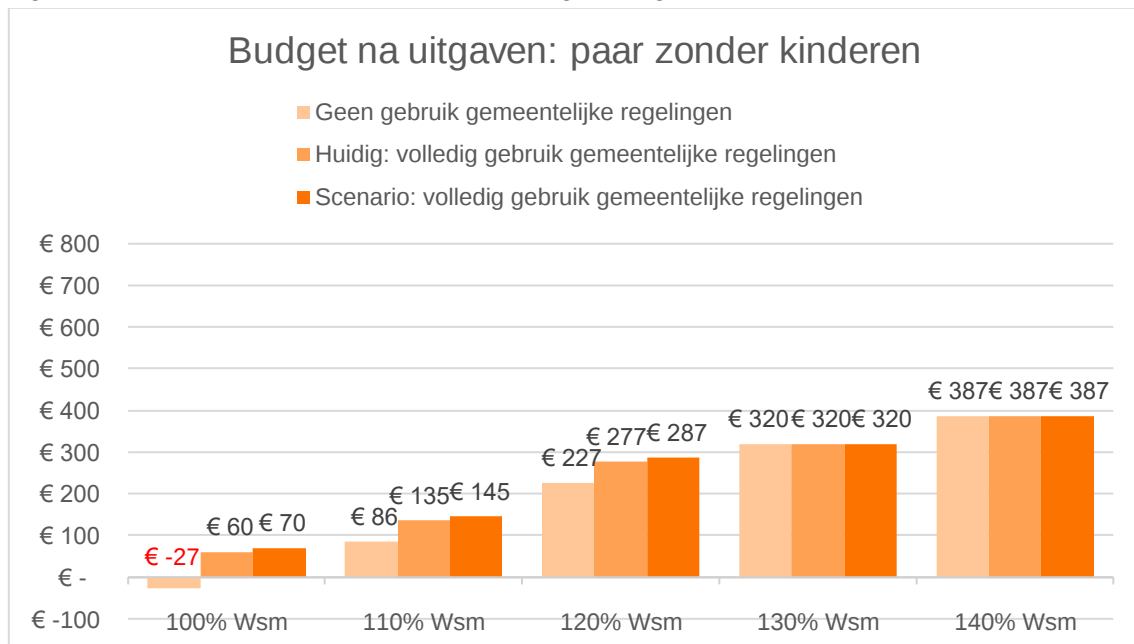
Voor paren zonder kinderen¹³ geldt dat zij in het scenario bij een inkomen tot 120 procent Wsm € 10 meer te besteden hebben ten opzichte van de huidige situatie.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur betreft kortdurende minima, waardoor de individuele inkomenstoeslag niet is meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een paar zonder kinderen was € 34 en is in het scenario verhoogd naar € 58. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 58 hoger uit voor de inkomens tot 120 procent Wsm in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 58 dat er een terugval plaatsvindt tussen de stap van 120 naar 130 procent Wsm wanneer het huishouden in het scenario gebruik maakt van alle regelingen (van € 345 incl. IIT naar € 320).

¹³ Op basis van de uitkomsten van het dashboard is te zien dat een kleiner deel (8 procent) van de groep minima met een inkomen tot 120 procent Wsm die bij de gemeente in beeld is bestaat uit paren zonder kinderen (niet AOW-gerechtigd). Het gaat voor deze groep dus om kleinere aantallen dan alleenstaanden.

Figuur 3.2.3. Paar zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Paar met kinderen

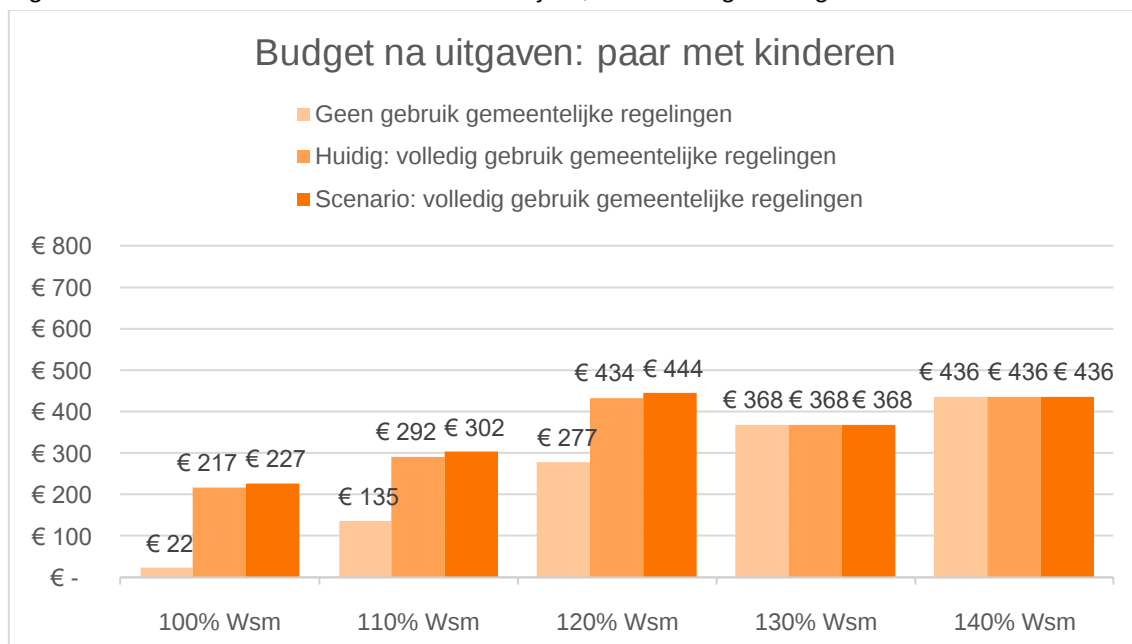
Voor paren met kinderen¹⁴ geldt dat zij bij een inkomen tot 120 procent Wsm € 10 meer te besteden heeft in het scenario ten opzichte van de huidige situatie. Er vindt een terugval plaats bij een inkomen van 120 naar 130 procent Wsm. Dit verschil wordt in het scenario nog groter. Daarnaast zorgt het inkomen in het scenario bij een inkomen tot 120 procent Wsm ervoor dat het budget in het scenario groter is dan 140 procent Wsm. Dit betekent dat werken vanuit 120 procent Wsm tegen een inkomen tot 130 of 140 procent Wsm niet loont; de inkomensstijging weegt niet op tegen het weggefallen bedrag aan gemeentelijke regelingen.

Individuele inkomenstoeslag

Onderstaande figuur laat het budget voor kortdurende minima zien. Daarom is de individuele inkomenstoeslag niet meegenomen als gemeentelijke regeling. Het bedrag aan individuele inkomenstoeslag voor een paar met kinderen was € 34 en is in het scenario verhoogd naar € 58. Wanneer het huishouden wél gebruik maakt van de individuele inkomenstoeslag valt het budget logischerwijs € 58 hoger uit voor de inkomens tot 120 procent Wsm in het geval van het scenario. In de weergegeven situaties betekent dit verschil van € 58 dat het huishouden nog steeds voldoende budget heeft, maar de terugval tussen de stap van 120 naar 130 procent Wsm indien het huishouden in het scenario gebruik maakt van alle regelingen nog groter wordt (van € 502 incl. IIT naar € 368).

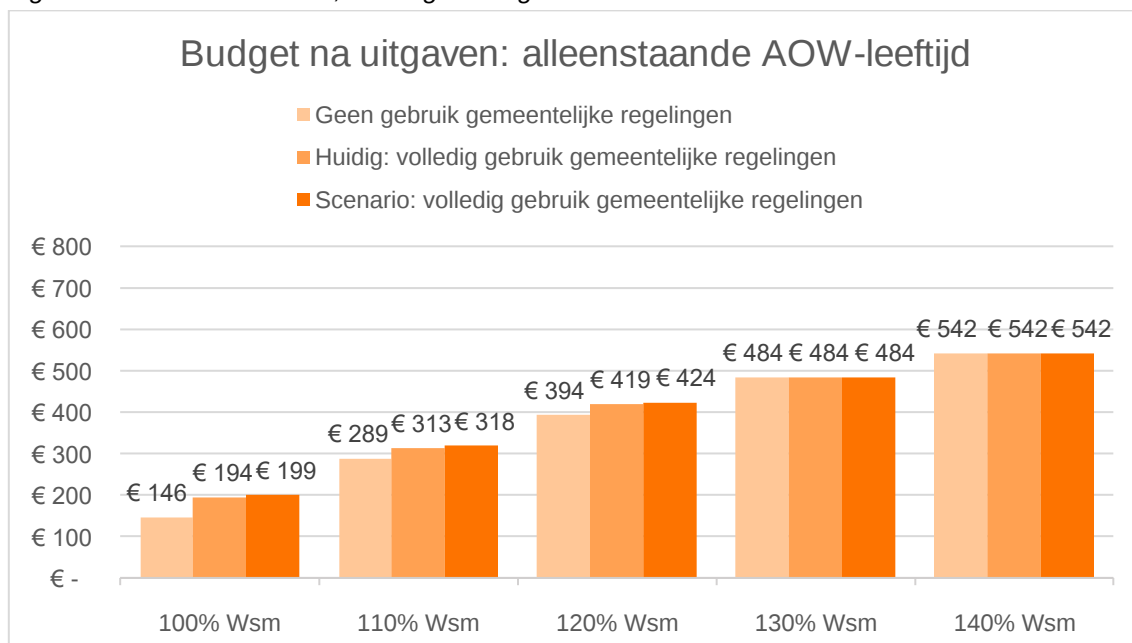
¹⁴ Uit het dashboard blijkt dat paren met kinderen 18 procent van de groep minima vormen die de gemeente in beeld heeft. Dit vormt na de alleenstaanden en alleenstaande ouders ook een groot deel van de zes geschetste voorbeeld huishoudtypes.

Figuur 3.2.4. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd

Alleenstaande AOW

Alleenstaanden met de AOW-gerechtigde leeftijd¹⁵ hebben meer budget (€ 5) over om uit te geven bij een inkomen tot 120 procent Wsm in het scenario dan in de huidige situatie.

Figuur 3.2.5. Alleenstaande, AOW-gerechtigd

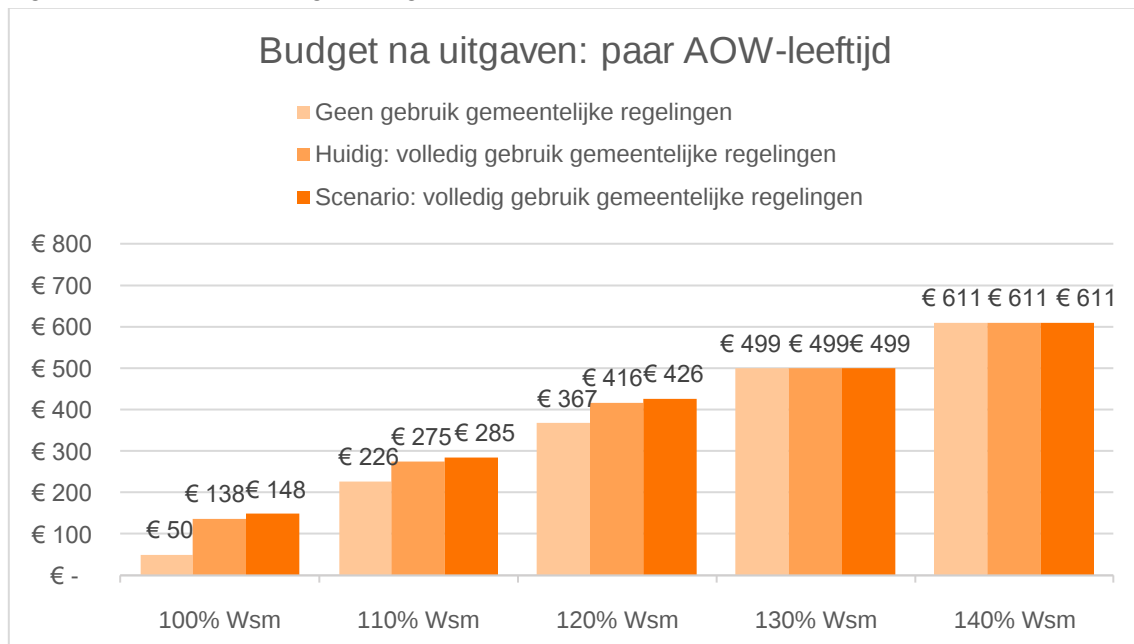
Paar AOW

Voor paren met de AOW-gerechtigde leeftijd¹⁶ treedt een vergelijkbaar beeld op dan bij de AOW-gerechtigde alleenstaanden. Er blijft € 10 meer over voor inkomens tot 120 procent Wsm.

¹⁵ Op basis van de uitkomsten van het dashboard is te zien dat alleenstaanden met de AOW-gerechtigde leeftijd 9 procent van de groep minima met een inkomen tot 120 procent Wsm vormen die bij de gemeente in beeld is.

¹⁶ Uit het dashboard blijkt dat paren met de AOW-gerechtigde leeftijd 5 procent van de groep minima vormen die de gemeente in beeld heeft. Dit vormt het kleinste deel van de zes geschetste voorbeeld huishoudtypes.

Figuur 3.2.6. Paar, AOW-gerechtigd

3.3. Reflectie

Een verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de collectieve zorgverzekering en individuele inkomens toeslag zorgt voor wijzigingen in de bestedingsruimte. De belangrijkste bevindingen zijn als volgt:

- In alle huishoudens stijgt het budget; de gemeentelijke bijdrage op de collectieve zorgverzekering stijgt en de zorgpremie wijzigt niet¹⁷. Het maandelijkse budget stijgt met € 5 tot € 10, afhankelijk van het huishoudtype.
- Paren met of zonder kinderen gaan er het meest op vooruit. Dit komt omdat beide volwassenen recht hebben op een vergoeding vanuit de collectieve zorgverzekering.
- Paren met kinderen ervoeren een terugval in budget tussen 120 en 130 procent Wsm door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen. Deze terugval wordt alleen maar groter door het wegvallen van een groter bedrag aan gemeentelijke regelingen (terugval is nu € 66 en in scenario € 76). Daarnaast ligt ook het budget bij een inkomensgrens tot 140 procent Wsm (€ 436) onder het budget van dit huishoudtype tot 120 procent Wsm (€ 444).
- Voor langdurige minima betekent de verhoging van het bedrag van de individuele inkomens toeslag dat er een nog hoger bedrag aan landelijke regelingen wegvalt bij een inkomensstijging van 120 naar 130 procent Wsm. Dit zorgt voor een terugval voor alleenstaande ouders en paren zonder kinderen. Bij paren met kinderen wordt de terugval in budget groter dan voorheen.

Kortom: de huishoudens die aanspraak mogen maken op de collectieve zorgverzekering en individuele inkomens toeslag krijgen meer bestedingsruimte. Inkomensondersteunende regelingen worden vaker gebruikt door huishoudens met lagere inkomensniveaus (100 tot 120 procent Wsm)¹⁸. Dit betekent dat een verruiming van het budget direct effect heeft op de situatie van huishoudens met een (langdurig) inkomen op bijstandsniveau. Oftewel: de groep die de ondersteuning het meest nodig heeft.

Tegelijkertijd blijkt ook dat het wegvallen van de regelingen meer impact heeft op de bestedingsruimte als het bedrag toeneemt. Dit maakt het een politieke afweging: dienen de regelingen als vangnet te fungeren voor huishoudens die dit het meest nodig hebben of als springplank voor huishoudens die de stap naar werk wellicht kunnen maken? Deze overweging

¹⁷ Op moment van doorrekenen. Uiteraard kan ook de premie in 2025 wijzigen.

¹⁸ Zie ook tabel 2.3.1 voor de situatie in Beesel.

verschilt per regeling, omdat de doelstelling eveneens per regeling verschilt. Het geven van extra budget voor de collectieve zorgverzekering en individuele inkomenstoeslag dient beide punten afzonderlijk van elkaar besloten te worden. De regelingen hebben namelijk verschillende doelstellingen. Hieronder geven we enkele handvatten:

- De doelstelling van de individuele inkomenstoeslag is om inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen extra ondersteunen. Extra budget – hier in de vorm van een verruiming van de individuele inkomenstoeslag – is dan heel welkom, omdat na een aantal jaren op het minimum de reserves afnemen.
- De collectieve zorgverzekering is bedoeld om inwoners te ondersteunen in hun zorgkosten. Hier gelden echter andere afwegingen bij verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Streven naar meer gebruik van de regeling? Of juist voor een specifieke groep met extra zorgkosten? In het geval van het laatste is het ook een overweging om bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage te verruimen voor het meest uitgebreide pakket.

4. Scenario 3: Bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag

Het scenario

De inkomensgrens van zowel de bijzondere bijstand als de individuele inkomenstoeslag wijzigt:

- De inkomensgrens van bijzondere bijstand wordt verruimd van 120 naar 130 procent Wsm;
- De inkomensgrens van de individuele inkomenstoeslag wordt verlaagd van 120 naar 110 procent Wsm.

De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten;
- Minimahuishoudens: inkomensgroei en bestedingsruimte.

Dit scenario geeft inzicht in de gevolgen van een gecombineerde beleidswijziging: een verruiming van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand en een verlaging van de inkomensgrens van de individuele inkomenstoeslag. Deze combinatie van beleidswijzigingen is gemaakt om aan te sluiten bij het karakter van de Participatiewet en lokale visie op de regelingen.

Individuele inkomenstoeslag

Vanuit de landelijke visie van de Rijksoverheid wordt de individuele inkomenstoeslag gezien als “ondersteuning voor huishoudens die langdurig te maken hebben met een laag inkomen en hierin geen verbetering verwachten” (Rijksoverheid, 2024)¹⁹. Dezelfde visie wordt lokaal in de gemeente Beesel aangehouden door de aanvraagcriteria: minimaal 3 jaar een laag inkomen (< 120 procent Wsm), een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet en geen uitzicht op betaald werk. De regeling is daarmee bedoeld als ondersteuning om “financiële ruimte te creëren voor bijvoorbeeld vervangingsuitgaven” (Sociale kaart, 2024)²⁰. De individuele inkomenstoeslag is dus bedoeld om huishoudens die langdurig moeten rondkomen van een minimuminkomen, te ondersteunen in hun (noodzakelijke) uitgaven. In principe hebben inkomensgroepen boven de 110 procent Wsm meer ruimte voor het doen van reserveringsuitgaven, waardoor een eventuele verlaging van de inkomensgrens overwogen kan worden.

Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Beesel is erop gericht om inwoners die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. De gemeente beoordeelt bij iedere aanvraag of er sprake is van bijzondere omstandigheden.

De verlaging van de inkomensgrens van de individuele inkomenstoeslag zorgt ervoor dat huishoudens tot 110 procent Wsm aanspraak kunnen maken op de regeling in plaats van tot 120 procent Wsm. Juist daarom vindt de gemeente het van belang om ondersteuning te bieden bij noodzakelijke kosten. Daarom wordt een verruiming van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand overwogen, zodat huishoudens in bijzondere omstandigheden extra mogelijkheden hebben tot ondersteuning (juist ook wanneer zij werkzaam zijn en een inkomen ontvangen tussen 100 en 130 procent Wsm).

4.1 Aannames en kanttekeningen

- De bedragen per regeling blijven gelijk aan de huidige situatie.
- Voor de **bijzondere bijstand** geven we in het scenario een beschrijvende tekst over eventuele gevolgen van het verhogen van de inkomensgrens. In verband met de aard

¹⁹ Rijksoverheid (z.d.). Geraadpleegd op 5 december 2024 van:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet/vraag-en-antwoord/individuele-inkomenstoeslag>

²⁰ Sociale Kaart Beesel (z.d.). Geraadpleegd op 5 december 2024 van:

<https://www.socialekaartbeesel.nl/is/product/103529/152621/invis2/individuele-inkomenstoeslag>

van de regeling is het niet mogelijk om een gefundeerde doorrekening van de kosten te maken.

- Voor de doorrekening van de kosten voor de gemeente geldt de aanname dat het bereik van de **individuele inkomenstoelage** wijzigt ten opzichte van de huidige situatie. Momenteel maken 81 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoelage (bereik van 39 procent). De meeste gebruikers (72 huishoudens, 88 procent van de gebruikers) hebben een inkomen op bijstandsniveau. Deze huishoudens blijven gebruikmaken van de individuele inkomenstoelage als de inkomensgrens wordt verlaagd van 120 naar 110 procent Wsm. De overige 12 procent van de gebruikers heeft een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm; er is geen nadere inschatting te maken in hoeverre deze gebruikers een inkomen tussen 100 en 110 of tussen 110 en 120 procent Wsm hebben. Voor deze groep gaan we er daarom van uit dat het huidige bereik van de individuele inkomenstoelage onder de hele doelgroep (39 procent) te verwachten is voor de doelgroep tussen 100 en 110 procent Wsm. Dit betekent dat slechts enkele gebruikers wegvallen (de huishoudens met een inkomen tussen 110 en 120 procent Wsm).

Huidige situatie

Op dit moment wordt de individuele inkomenstoelage (referteperiode: 3 jaar) en de bijzondere bijstand toegekend tot 120 procent Wsm. De huidige inkomenseffecten van landelijke en lokale regelingen worden getoond en toegelicht in de inkomenseffectrapportage²¹, maar worden eveneens weergegeven in deze scenarioanalyse ter vergelijking.

De huidige programmakosten van de gemeente voor de regelingen die in het scenario wijzigen, worden in onderstaande tabellen weergegeven. Uitvoeringskosten (zoals inzet van personeel) zijn hier buiten beschouwing gelaten. De gebruikscijfers en totstandkoming van de bedragen voor de individuele inkomenstoelage zijn in bijlage 1 toegelicht.

Tabel 4.1.1 Huidig gebruik en bereik regelingen scenario in Beesel

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep	Gebruik	Bereik
Individuele inkomenstoelage	Drie jaar of langer 120% Wsm	208 huishoudens	81 huishoudens	39%
Bijzondere bijstand	120% Wsm	508 huishoudens	109 huishoudens	21%

Tabel 4.1.2 Huidige programmakosten regelingen scenario in Beesel

Regeling	Kosten per gebruiker	Totale kosten
	Gemiddeld € 314 ²²	
Individuele inkomenstoelage	Alleenstaande: € 235 Alleenstaande ouder: € 353 Paren: € 411	€ 25.443
Bijzondere bijstand	Situatie- en persoonsafhankelijk Circa € 1.706	€ 186.000 ²³

4.2. Uitwerking individuele inkomenstoelage

Programmakosten IIT van 120 naar 110 procent Wsm

In onderstaande tabel staan de programmakosten per gemeente wanneer de inkomensgrens van de individuele inkomenstoelage wordt verlaagd van 120 naar 110 procent Wsm. Logischerwijs

²¹ Opgeleverd door KWIZ in augustus 2024.

²² De kosten verschillen per huishoudtype. Voor de berekening van het gemiddelde bedrag verwijzen we naar bijlage 1.

²³ Totale programmakosten over 2023.

nemen de programmakosten voor de gemeente Beesel af wanneer de inkomensgrens naar beneden wordt bijgesteld²⁴.

Tabel 4.2.1 Programmakosten bij scenario per regeling

Regeling	Kosten gemeente per gebruiker	Verwacht bereik	Gebruikers bij doelgroep 120% Wsm	Verwachte gebruikers bij doelgroep 110% Wsm	Totale kosten	Kosten t.o.v. huidige situatie
Individuele inkomens-toeslag	Gemiddeld € 314 ²⁵ Alleenstaande: € 235 All. ouder: € 353 Paren: € 411	39%	81 huishoudens	77 huishoudens	€ 24.178	- € 1.265 (- 5%)

Effect op bestedingsruimte van minimahuishoudens

De volgende figuren geven het budget weer per huishoudtype; het totale inkomen minus de totale uitgaven. Anders dan in de Inkomenseffectrapportage gaan we hier standaard uit van langdurige minima en daarbij om het bedrag aan individuele inkomensvoet mee te nemen in de berekeningen. Omdat in dit scenario de individuele inkomensvoet wijzigt en deze niet beschikbaar is voor AOW-gerechtigden, worden de huishoudtypes met de AOW-gerechtigde leeftijd niet weergegeven.

In de figuren schetsen we drie situaties:

1. De situatie waarin een huishouden geen gebruikmaakt van gemeentelijke regelingen;
2. De huidige situatie wanneer een huishouden gebruikmaakt van de gemeentelijke regelingen waar zij recht op heeft, inclusief het bedrag van de individuele inkomensvoet;
3. De situatie wanneer een huishouden gebruikmaakt van de gemeentelijke regelingen waar zij recht op heeft, inclusief het bedrag van de individuele inkomensvoet bij een wijziging van de maximale inkomensgrens naar 110 procent Wsm.

In de figuren is ervoor gekozen om het bedrag van de individuele inkomensvoet wél weer te geven, om zo het effect van het verlagen van de inkomensgrens voor deze regeling weer te kunnen geven.

Alleenstaande

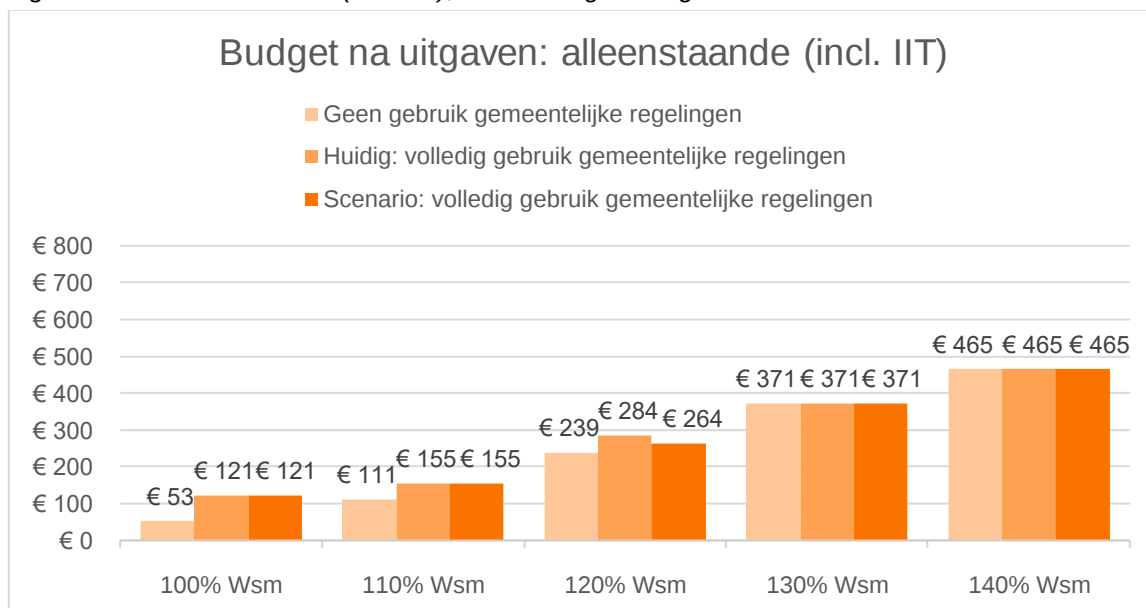
Het verlagen van de inkomensgrens van de individuele inkomensvoet heeft voor langdurige alleenstaanden²⁶ als gevolg dat het budget bij een inkomen van 120 procent Wsm afneemt ten opzichte van de huidige situatie. Er treedt geen terugval op in het scenario.

²⁴ Echter, de mogelijkheid bestaat dat een verruiming van inkomensgrenzen leidt tot minder aanvragen voor de individuele bijzondere bijstand, omdat meer inwoners van de beschikbare regelingen gebruik kunnen maken. Hoe groot dit effect is, is in dit onderzoek niet te bepalen.

²⁵ De kosten verschillen per huishoudtype. Voor de berekening van het gemiddelde bedrag verwijzen we naar bijlage 1.

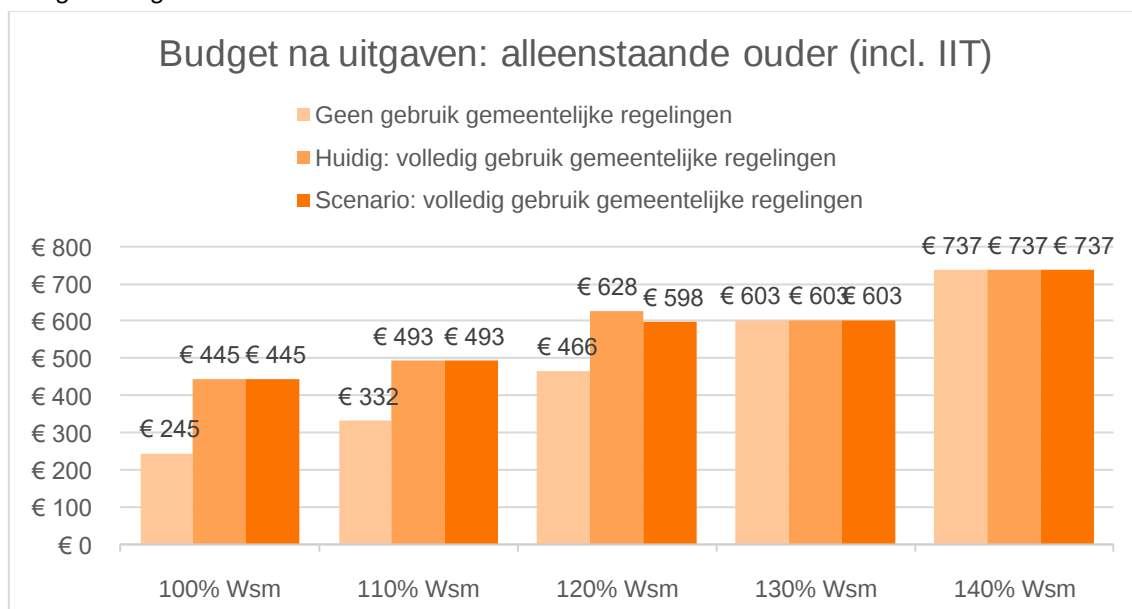
²⁶ Op basis van de uitkomsten van het dashboard is te zien dat van alle langdurige minimahuishoudens zonder AOW-leeftijd, meer dan een derde (36 procent) die bij de gemeente in beeld is bestaat uit alleenstaanden die niet AOW-gerechtigd zijn.

Figuur 4.2.1. Alleenstaande (incl. IIT), niet AOW-gerechtigd

Alleenstaande ouders

Voor langdurige alleenstaande ouders²⁷ geldt in het We scenario dat er ook een terugval in budget optreedt bij een inkomen van 120 procent Wsm ten opzichte van de huidige situatie. In de huidige situatie treedt voor hen een terugval in budget op bij een inkomensstijging van 120 naar 130 procent Wsm (van € 628 naar € 603). Door de inkomensgrens van de individuele inkomens toeslag te verlagen is deze terugval niet meer aanwezig; het budget stijgt van € 598 (120 procent Wsm) naar € 603 (130 procent Wsm).

Figuur 4.2.2. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar (incl. IIT), niet AOW-gerechtigd

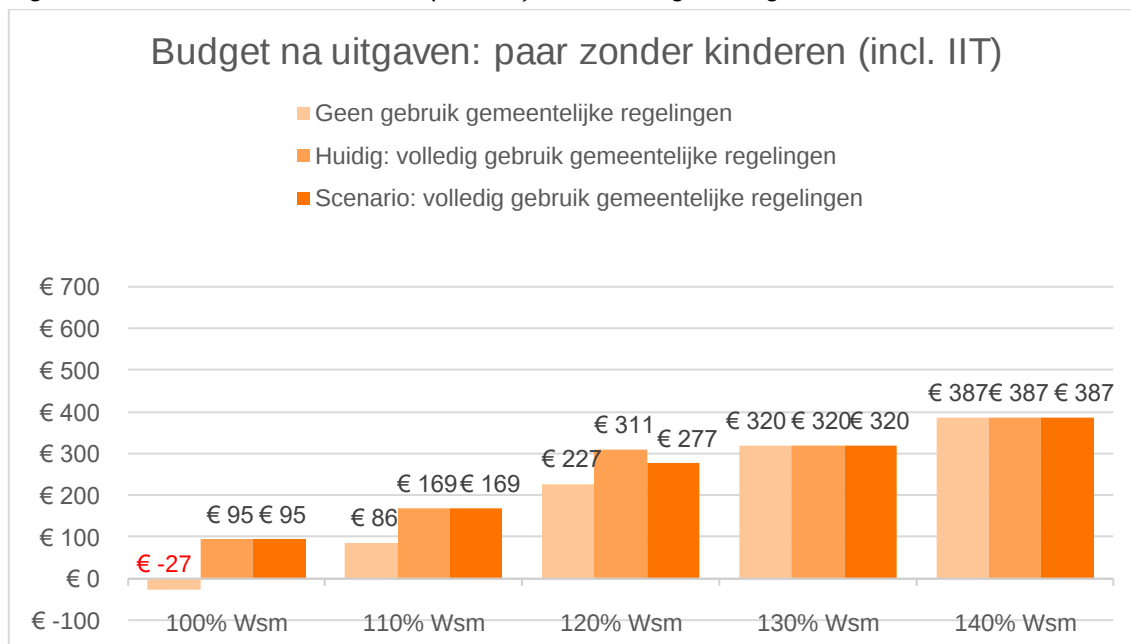

²⁷ Uit het dashboard blijkt dat alleenstaande ouders 32 procent van de groep langdurige minima zonder AOW-leeftijd vormen die de gemeente in beeld heeft.

Paren zonder kinderen

Het verlagen van de inkomensgrens van de individuele inkomens toeslag heeft voor langdurige paren zonder kinderen²⁸ als gevolg dat het budget bij een inkomen van 120 procent Wsm afneemt ten opzichte van de huidige situatie. In de huidige situatie is het verschil in budget tussen een inkomen van 120 procent Wsm of een inkomen van 130 procent Wsm slechts € 9. In het scenario is het verschil door het wegvallen van de individuele inkomens toeslag toegenomen van € 277 naar € 320 budget. Dit betekent dat het meer loont om te gaan werken tegen een inkomen tot 130 procent Wsm.

Figuur 4.2.3. Paar zonder kinderen (incl. IIT), niet AOW-gerechtigd

Paren met kinderen

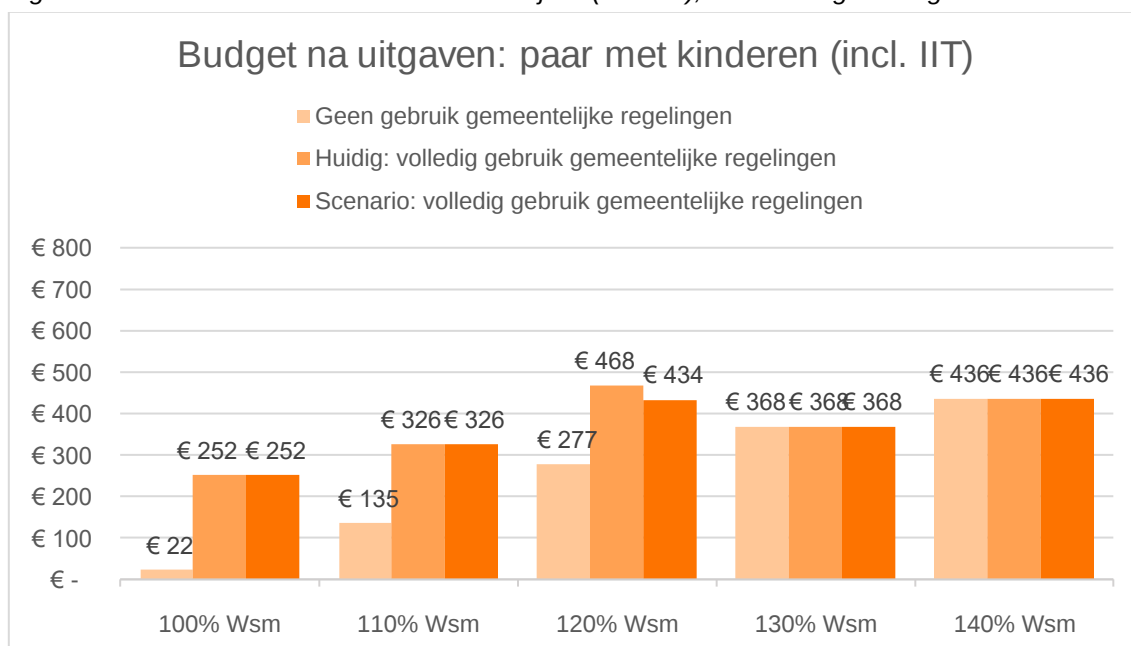
Voor langdurige paren met kinderen²⁹ geldt in het scenario dat het budget afneemt bij een inkomen van 120 procent Wsm ten opzichte van de huidige situatie. Verder treedt voor hen in de huidige situatie een terugval in budget op bij een inkomensstijging van 120 naar 130 procent Wsm (van € 468 naar € 368). Door de inkomensgrens van de individuele inkomens toeslag te verlagen is deze terugval nog steeds aanwezig, maar kleiner dan het in de huidige situatie is. Het verschil in budget tussen de inkomens 120 en 130 procent Wsm is in de huidige situatie € 100 en in het scenario € 66. Voor dit huishouden loont het ook in het geval van het scenario niet om te gaan werken van 120 naar 130 procent Wsm.

In de huidige situatie treedt niet alleen een terugval in budget op bij een inkomensstijging van 120 naar 130 procent Wsm, maar ook loont werken tegen een inkomen van 140 procent Wsm niet voor een huishouden dat eerst op 120 procent Wsm zat. Het budget daalt met € 32 van € 468 bij een inkomen tot 120 procent Wsm naar € 436 bij een inkomen van 140 procent Wsm. In het scenario is deze terugval niet meer te zien, hoewel het de vraag is of een inkomensstijging van € 2 voldoende is om te gaan werken van 120 naar 140 procent Wsm.

²⁸ Op basis van de uitkomsten van het dashboard is te zien dat een kleiner deel (11 procent) van de groep langdurige minima die bij de gemeente in beeld is bestaat uit paren zonder kinderen (niet AOW-gerechtigd). Het gaat voor deze groep dus om kleinere aantallen dan alleenstaanden.

²⁹ Uit het dashboard blijkt dat paren met kinderen 21 procent van de groep langdurige minima vormen die de gemeente in beeld heeft.

Figuur 4.2.4. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar (incl. IIT), niet AOW-gerechtigd

4.3. Uitwerking bijzondere bijstand

Verhogen inkomensgrens bijzondere bijstand van 120 naar 130% Wsm

De individuele bijzondere bijstand heeft een andere doelstelling dan de overige inkomensondersteunende regelingen die in deze scenarioanalyse aan bod zijn gekomen. Een precieze kostenstijging vrijwel niet te bepalen bij een verruiming van de inkomensgrens. Dat heeft te maken met de volgende zaken:

Bijzondere bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven. De gemeente toetst per aanvraag of daaraan wordt voldaan (betreft het een noodzakelijke uitgave?). Het bedrag dat per aanvraag wordt vergoed verschilt per situatie en kan uiteenlopen van enkele tientallen euro's voor bijvoorbeeld een bril tot honderden euro's voor bijvoorbeeld rechtsbijstand. Naast incidentele bijzondere bijstand (voor kosten die vaak eenmalig zijn) verstrekken gemeenten vaak ook periodieke bijzondere bijstand, voor inwoners met periodiek terugkerende noodzakelijke kosten, bijvoorbeeld kosten voor bewindvoering. Het aandeel verstrekkingen voor bewindvoering is vaak relatief hoog, zo ook in de gemeente Beesel. In 2023 bestond 55 procent van de totale aantallen bijzondere bijstand uit bewindvoering.

Aangezien vanuit de bijzondere bijstand noodzakelijke kosten worden vergoed, wordt het gebruik van de regeling mede beïnvloed door het aanbod van andere regelingen (en de eventuele wijzigingen daarin). Door het individuele – en vaak incidentele - karakter van deze regeling is het moeilijk te voorspellen hoeveel inwoners er gebruik van zullen maken en voor hoeveel geld zij bijzondere bijstand aanvragen (dan wel vergoed krijgen). Dat betekent dat er voor dit scenario geen eenduidige financiële doorrekening kan worden gemaakt voor minimahuishoudens met een hoger inkomen; natuurlijk kan een gemiddeld bedrag per verstrekking worden berekend, maar dit zegt weinig over een (nieuwe) aanvraag door een ander minimahuishouden en het (gemiddelde) effect op de voorbeeldhuishoudens uit dit rapport³⁰.

Potentiële doelgroep en gebruikers bijzondere bijstand

Een hogere inkomensgrens zal leiden tot een grotere doelgroep voor de bijzondere bijstand (huidige doelgroep: 508 huishoudens, bij verruiming inkomensgrens: 600 huishoudens), wat (mogelijk) tot meer aanvragen zal leiden en tot hogere uitvoeringskosten voor de gemeente. Bijzondere bijstand is tenslotte maatwerk. De tijd gaat vooral zitten in het individueel beoordelen van de situatie, het inkomen en het eventuele vermogen. Toch zal het gebruik van de bijzondere

³⁰ Dit is ook de reden dat de bijzondere bijstand in de inkomenseffect rapportage buiten beschouwing blijft.

bijstand niet evenredig toenemen aan de stijging van de doelgroep; over het algemeen is het zo dat vooral huishoudens met een lager inkomen (100 of 110 procent Wsm) hiervan gebruikmaken en in mindere mate huishoudens met een iets hoger inkomen.

In de gemeente Beesel maakten in de periode 1 juni 2023 tot en met 31 mei 2024 109 huishoudens gebruik van de bijzondere bijstand (bereik van 21 procent). Meestal wordt de bijzondere bijstand vooral gebruikt door huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm, maar in Beesel zien we dat twee derde van de gebruikers een inkomen op bijstandsniveau heeft en een derde een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm. In de gemeente Beesel vinden momenteel weinig afwijzingen plaats voor de bijzondere bijstand op basis van een inkomen hoger dan de inkomensgrens; 2 afwijzingen in 2023 en 1 afwijzing in 2024.

Tabel 4.3.1 Inkomensverdeling gebruikers bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand	Doelgroep	Gebruik aantal	Gebruik aandeel	Bereik
100% Wsm	330 huishoudens	73 huishoudens	66%	22%
120% Wsm	508 huishoudens	36 huishoudens	34%	21%
Totaal	508 huishoudens	109 huishoudens	100%	21%

Verder zien we in de praktijk dat in verhouding weinig AOW'ers gebruikmaken van de bijzondere bijstand. De bijzondere bijstand wordt momenteel met name gebruikt door alleenstaanden en langdurige minima. In de volgende tabel staat de verdeling van een aantal kenmerken van de gebruikers uit de periode 31 mei 2023 tot en met 1 juni 2024.

Tabel 4.3.2 Kenmerken gebruikers bijzondere bijstand (peildatum: 1 juni 2024)

Thema	Kenmerk	Aandeel
Inkomensbron	Bijstandsuitkering	60%
	AOW	9%
	Overig inkomen	31%
Huishoudtype	Alleenstaand	46%
	Eenouder gezin	25%
	Meerpersoonshuishouden zonder kinderen	11%
	Meerpersoonshuishouden met kinderen	18%
Leeftijdsgroep	0 tot 27 jaar	6%
	27 tot 45 jaar	32%
	45 tot 66 jaar	54%
	66 jaar en ouder	8%
Duur op minimuminkomen	0 tot 1 jaar	10%
	1 tot 3 jaar	28%
	3 jaar of langer	62%

Berekening bijzondere bijstand als pro memorie post

In 2023 is in totaliteit € 186.000 uitgegeven op jaarbasis aan de bijzondere bijstand (programmakosten). Uit voorliggend onderzoek is gebleken dat 109 huishoudens gebruik hebben gemaakt van de bijzondere bijstand; een bereik van 21 procent op de doelgroep van 508 huishoudens³¹. Gemiddeld komen de programmakosten uit op circa € 1.700 per huishouden.

Wanneer de inkomensgrens wordt verruimd naar 130 procent Wsm, stijgt de doelgroep naar 600 huishoudens (+ 92 huishoudens). Als we een stabiel bereikpercentage aanhouden (21 procent), dan zouden naar verwachting 126 huishoudens gebruikmaken van de bijzondere bijstand. Dat is een toename van 17 huishoudens. De extra programmakosten bedragen naar schatting € 28.956 (+ 15 procent).

³¹ De gebruikscijfers van de bijzondere bijstand gaan over de periode 1 juni 2023 tot en met 31 mei 2024.

Tabel 4.3.3 Schatting toename programmakosten bijzondere bijstand

Regeling	Kosten per gebruiker	Verwacht bereik	Gebruikers bij doelgroep 120% Wsm	Verwachte gebruikers bij doelgroep 130% Wsm	Totale kosten	Meerkosten t.o.v. huidige situatie
Bijzondere bijstand	Gemiddeld: € 1.706 per huishouden	21%	109 huishoudens	126 huishoudens	€ 214.956	+ € 28.956 (+ 15 %)

Concluderend

Dát de programmakosten zullen toenemen bij een verruiming van de inkomensgrens is te verwachten. Daarom kan een kostentoeename ook niet buiten beschouwing blijven in de beschrijving van deze scenarioanalyse. De kosten(stijging) moet echter worden beschouwd als pro memorie post. Oftewel: de effecten kunnen niet volledig (en met voldoende betrouwbaarheid) worden ingeschat, maar dienen in acht te worden genomen in de beleidsafwegingen.

4.4. Reflectie

In dit scenario zijn twee beleidswijzigingen bewust in combinatie met elkaar in beeld gebracht. Enerzijds een verlaging van de inkomensgrens van de individuele inkomens toeslag (120 naar 110 procent Wsm) en anderzijds een verruiming van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand.

Voor de individuele inkomens toeslag geldt dat de regeling ondersteuning geeft voor huishoudens die langdurig moeten rondkomen van een minimuminkomen. De berekeningen laten zien dat een verlaging van de inkomensgrens naar verwachting een klein aantal huishoudens zal treffen; de meeste gebruikers van de individuele inkomens toeslag hebben een inkomen op bijstandsniveau.

Een verruiming van de bijzondere bijstandsgrens dient de maatwerkondersteuning te bieden die huishoudens nodig kunnen hebben wanneer zij geen aanspraak meer kunnen maken op de individuele inkomens toeslag. Bijvoorbeeld wanneer zij gaan werken. Uit de data blijkt dat een derde van de gebruikers van de bijzondere bijstand een overig inkomen heeft (bijvoorbeeld uit loondienst of ondernemerschap). Deze groep komt niet in aanmerking voor de individuele inkomens toeslag, maar wel voor de bijzondere bijstand.

Uit onze ervaring blijkt dat het heel lastig is om voor de bijzondere bijstand de doelgroep met een hoger inkomen daadwerkelijk te bereiken. We verwachten dat de huishoudens die onder bewindvoering zijn, de weg naar de bijzondere bijstand wel zullen vinden. Voor de overige groepen zal de gemeente een gerichte campagne moeten gaan ontwikkelen. Ook is het aan te raden kritisch te kijken naar het aanvraagproces voor de bijzondere bijstand. Uit ons onderzoek bij andere gemeenten blijkt vaak dat men deze specifieke aanvraagprocedure als (te) complex beschouwt en daarmee een drempel is om van de regeling gebruik te maken.

5. Scenario 4: Nieuwe opzet Minimaregeling

De Minimaregeling is nu aan te vragen door huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. In dit scenario wordt de uitvoering van de Minimaregeling anders opgezet:

- Deze wordt ambtshalve toegekend aan de groep die een uitkering uit de Participatiewet krijgt;
- Deze wordt voor de overige groep tot 120 procent Wsm uitgekeerd na aanvraag (geen declaratie meer);
- Deze wordt voor de overige groep tot 130 procent Wsm uitgekeerd na aanvraag (geen declaratie meer).

De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht voor:

- Gemeente: programmakosten.

Tevens wordt een inschatting van het bereik gemaakt wanneer declaratiebasis gehanteerd blijft.

5.1. Aannames en kanttekeningen

- Het bedrag van de Minimaregeling blijft gelijk aan de huidige situatie.
- Voor de doelgroep met een uitkering uit de Participatiewet verwachten we een bereik van 100 procent, omdat de Minimaregeling in het scenario aan deze groep ambtshalve toegekend zal worden.
- Huishoudens die geen uitkering vanuit de Participatiewet ontvangen, moeten de Minimaregeling zelf aanvragen. Onder deze doelgroep verwachten we een bereik van 20 procent wanneer de declaratiebasis wordt afgeschaft (huidig bereik: 12 procent). Wanneer inwoners hun kosten niet meer hoeven te declareren, verlaagt dit namelijk de drempel om de Minimaregeling aan te vragen.
- De gebruikersdata over de Minimaregeling wordt op huishoudniveau geregistreerd in Beesel. Hoewel bekend is wat de verdeling is naar alleenstaanden en paren (ruime meerderheid is alleenstaand), is niet bekend in hoeverre bij paren door beide volwassenen gebruik wordt gemaakt. Bovendien gebruiken huishoudens niet altijd de € 175 per persoon, omdat er sprake is van een declaratiebasis. Daarom rekenen we voor de programmakosten van de huidige situatie met € 175 per huishouden dat gebruikmaakt van de Minimaregeling (zodat we de programmakosten niet overschatten).

Huidige situatie

Op dit moment is de Minimaregeling in de gemeente Beesel bedoeld om mensen met een inkomen tot 120 procent Wsm mee te laten doen aan sociaal culturele activiteiten. Denk hierbij aan een lidmaatschap van de muziekschool, toneelschool of een sportvereniging. Verder is ook een bezoek aan een pretpark of een abonnement bij de bibliotheek mogelijk via deze regeling.

De vergoeding is maximaal € 175 per volwassene per jaar en werkt op declaratiebasis. Bij deze regeling betekent dat het opsparen van betaalbewijzen (rekeningen, bonnen) is gewenst, zodat het bedrag van € 175 in één keer uitbetaald kan worden.

Huidige programmakosten

De huidige programmakosten van de gemeente voor de Minimaregeling bedragen € 10.675 op jaarbasis bij een gebruikersaantal van 61 huishoudens. Uitvoeringskosten (zoals inzet van personeel) zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Tabel 5.1.1 Huidig gebruik en bereik regelingen scenario in Beesel

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep	Gebruik	Bereik
Minimaregeling (18+)	120% Wsm	508 huishoudens	61 huishoudens	12%

Tabel 5.1.2 Huidige programmakosten regelingen scenario in Beesel

Regeling	Kosten per gebruiker	Totale kosten
Minimaregeling (18+)	€ 175	€ 10.675

5.2. Uitwerking

In het scenario wordt de uitvoering van de Minimaregeling anders opgezet.

- Deze wordt ambtshalve toegekend aan de groep die een uitkering uit de Participatiewet krijgt³²;
- Deze wordt voor de overige groep tot 120 procent Wsm uitgekeerd na aanvraag (geen declaratie meer);
- Deze wordt voor de overige groep tot 130 procent Wsm uitgekeerd na aanvraag (geen declaratie meer).

De bedragen van deze regelingen wijzigen in dit scenario niet, en blijven dus gelijk aan de huidige situatie. Voor de doorrekening gaan we uit van het maximale bedrag per regeling. Voor de berekening van de doelgroep gaan we uit van de cijfers zoals gepresenteerd in hoofdstuk 1 van het duidingsrapport.

Voor dit scenario brengen we wijzigingen in de programmakosten voor de gemeente in beeld.

5.2.1. Programmakosten

Doelgroep tot 120 procent Wsm

In onderstaande tabel staan de programmakosten wanneer de Minimaregeling anders wordt vormgegeven. Hierbij gaat het om de doelgroep tot 120 procent Wsm.

Tabel 5.2.1 Programmakosten bij scenario 4: Minimaregeling tot 120 procent Wsm.

Doelgroep	Kosten gemeente per gebruiker	Verwacht bereik	Doelgroep	Verwachte gebruikers	Totale kosten	Meerkosten t.o.v. huidige situatie
Gebruikers Participatiewet	€ 175	100%	160 huishoudens	160 huishoudens	€ 28.000	
'Overige' huishoudens tot 120 procent Wsm	€ 175	20%	348 huishoudens	70 huishoudens	€ 12.250	
Totaal		45%³³	508 huishoudens	230 huishoudens	€ 40.250	+ € 29.575 (+ 277%)

Verdiepend beeld

Naar aanleiding van de raadsavond (15 januari 2025) hebben we een verdiepende berekening uitgevoerd. Waar we in bovenstaande tabel rekenen met € 175 per huishouden (zie eerdere aannames op pagina 28), rekenen we aanvullend een variatie door waarbij we er vanuit gaan dat huishoudens met twee volwassenen beiden gebruikmaken van de regeling (dat hoeft in de huidige situatie niet het geval te zijn, maar bij ambtshalve toekenning is hier wel sprake van).

We houden hierbij de verdeling naar huishoudtype aan zoals bij de huishoudens die een uitkering ontvangen vanuit Participatiewet (71 procent alleenstaanden, 29 procent paren). Voor de huishoudens die de Minimaregeling moeten blijven aanvragen (zonder uitkering vanuit de Participatiewet) houden we de verdeling van de gebruikers van de Minimaregeling aan (61 procent alleenstaanden, 39 procent paren). De programmakosten komen dan uit op een totaal van € 53.190 (een toename van € 42.515).

³² Op basis van de Armoede Index (peildatum: 1 januari 2024) komen 160 huishoudens met een uitkering vanuit de Participatie naar voren. De Armoede Index kan alleen op een kalenderjaar worden vastgesteld. Uit de bestanden voor het Dashboard Minima is gebleken dat het aantal uitkeringen vanuit de Participatiewet toeneemt; op 1 juni 2024 was het aantal huishoudens met een uitkering opgelopen tot 169 huishoudens.

³³ Berekening: $(230 / 508) * 100\% = 45\%$.

Doelgroep tot 130 procent Wsm

In onderstaande tabel staan de programmakosten wanneer de Minimaregeling anders wordt vormgegeven. Hierbij gaat het om de doelgroep tot 130 procent Wsm. De meerkosten ten opzichte van de huidige situatie bedragen € 32.725.

Tabel 5.2.2 Programmakosten bij scenario 4: Minimaregeling tot 120 procent Wsm.

Doelgroep	Kosten gemeente per gebruiker	Verwacht bereik	Doelgroep	Verwachte gebruikers	Totale kosten	Meerkosten t.o.v. huidige situatie
Gebruikers Participatiewet	€ 175	100%	160 huishoudens	160 huishoudens	€ 28.000	
'Overige' huishoudens tot 130 procent Wsm	€ 175	20%	440 huishoudens	88 huishoudens	€ 15.400	
Totaal		41%³⁴	600 huishoudens	248 huishoudens	€ 43.400	+ € 32.725 (+ 307%)

Verdiepend beeld

Naar aanleiding van de raadsavond (15 januari 2025) voeren we ook bij een inkomensgrens van 130 procent Wsm een verdiepende berekening uit. Ook hier houden we de verdeling naar huishoudtype aan zoals bij de huishoudens die een uitkering ontvangen vanuit Participatiewet (71 procent alleenstaanden, 29 procent paren). Voor de huishoudens die de Minimaregeling moeten blijven aanvragen (zonder uitkering vanuit de Participatiewet) houden we de verdeling van de gebruikers van de Minimaregeling aan (61 procent alleenstaanden, 39 procent paren). De programmakosten komen dan uit op een totaal van € 57.526 (een toename van € 46.851).

5.2.2. Inschatting bereik bij behoud van declaratiebasis

In het geval dat de Minimaregeling wordt gewijzigd naar het ambtshalve toekennen aan de groep met een uitkering uit de participatiewet, waarbij de 'overige' doelgroep de regeling kan aanvragen op declaratiebasis, zien de cijfers er anders uit dan geschetst in bovenstaande paragraaf.

Wanneer een participatieregeling wordt verstrekt op basis van declaratie, kan dit voor minimahuishoudens een drempel vormen om gebruik te maken van de regeling. Huishoudens hebben niet altijd de financiële ruimte om het bedrag voor te schieten. Daarnaast is het vooraf niet met zekerheid te zeggen voor ze of ze het bedrag weer (volledig) terug krijgen en hoe lang dat duurt. Daarnaast vormt het een drempel voor huishoudens om (veel) informatie en bewijsstukken te moeten aanleveren voor een relatief klein bedrag aan ondersteuning.

Als de declaratiebasis blijft gelden voor de Minimaregeling verwachten we geen toename van het bereik (zoals in dit scenario doorgerekend), maar een stabiel bereik: 12 procent. De reden hiervoor is dat de voorwaarden gelijk blijven aan de huidige situatie; de huishoudens die geen gebruik maken van een uitkering vanuit de Participatiewet moeten de regeling blijven aanvragen en de declaratiebasis blijft bestaan. Dit geeft daarom geen aanleiding om een stijging van het bereik te verwachten onder de nieuwe doelgroep.

5.2.3. Reflectie

In dit scenario zijn de effecten in beeld gebracht van een nieuwe opzet voor de minimaregeling. Dit zou het volgende betekenen voor de nieuwe situatie: ambtshalve toekenning voor de huishoudens met een uitkering vanuit de Participatiewet en een aanvraagprocedure voor de overige huishoudens met een inkomen binnen de inkomensgrenzen (120 of 130 procent Wsm).

Het uitgangspunt van de Minimaregeling is om inwoners in hun participatie aan de samenleving te stimuleren (sport, cultuur en recreatie). Voorliggend onderzoek heeft uitgewezen dat op dit moment slechts een klein aandeel van de huishoudens gebruik van de ondersteuning op het gebied van participatie; de minimaregeling heeft een bereik van 12 procent. De huidige opzet van

³⁴ Berekening: $(248 / 600) * 100\% = 41\%$.

de regeling behaalt op dit moment daarmee niet de doelstelling; ondersteuning bieden aan de minimadoelgroep om mee te kunnen doen in de samenleving.

De nieuwe opzet – ambtshalve toekennen aan inwoners met een uitkering vanuit de Participatiewet – biedt direct ondersteuning aan de financieel meest kwetsbare groep (100 procent Wsm). Aangezien veel huishoudens binnen de doelgroep geen gebruikmaken van de ondersteuning en dat in de nieuwe opzet wél zouden doen, zal dit meer bestedingsruimte opleveren. Afhankelijk van het huishoudtype loopt dit op van € 175 (1 volwassene) tot € 350 (2 volwassenen) per jaar. De maandelijkse bestedingsruimte verruimt daarmee met ongeveer 15 tot 30 euro. De nieuwe opzet van de Minimaregeling heeft positieve effecten op de bestedingsruimte van een grote doelgroep. Huishoudens met een uitkering uit de Participatiewet ondervinden direct positieve gevolgen aangezien ze de regeling ambtshalve toegekend krijgen. Voor de overige huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm zal met name het loslaten van de declaratiebasis van de Minimaregeling positieve gevolgen hebben. Wanneer dit behouden blijft, zal deze doelgroep geen effecten ondervinden (voor hen blijven dan de voorwaarden gelijk). Bij een verruiming van de inkomensgrens naar 130 procent Wsm kan een nieuwe doelgroep aanspraak maken op de Minimaregeling.

Tegelijkertijd zorgt deze wijziging voor een forse toename in de programmakosten. Wanneer de inkomensgrens wordt verruimd naar 120 procent Wsm (in combinatie met de ambtshalve toekenning aan een deel van de doelgroep), nemen de programmakosten naar verwachting toe met € 29.575 (+ 277 procent). Een verruiming naar 130 procent Wsm brengt de verwachte programmakosten op een toename van € 32.725 (+ 307 procent). Hierbij is dus sprake van een budgettaire en politieke afweging. Ons advies is om een besluit te nemen wat past bij de doelstellingen uit het beleidsplan, zodat een eventuele inzet van extra financiële middelen op participatie past bij de doelstellingen.

Tot slot dient ook de politieke overweging gemaakt te worden in hoeverre deze nieuwe opzet aansluit bij de doelstelling om huishoudens op gebied van sport, cultuur en recreatie te ondersteunen. De extra bestedingsruimte die beschikbaar komt voor huishoudens met een uitkering vanuit de Participatiewet kán besteed worden aan deze doeleinden. Hier zit ook een risico in: besteden huishoudens het daadwerkelijk aan de gestelde doelen, juist als er sprake is van schaarste in de bestedingsruimte? Een optie kan ook zijn om het bedrag voor de gestelde inkomensgroep (tot 120 of 130 procent Wsm) beschikbaar te stellen via een webshop. Op deze manier hoeven huishoudens de regeling slechts één keer aan te vragen en vervolgens kunnen zij naar eigen inzicht besteden bij de verenigingen voor sport en cultuur. Dit levert bovendien een lokale samenwerkingsmogelijkheid op tussen gemeenten en het maatschappelijke veld (organisaties, verenigingen).

Bijlage 1. Bedragen scenario's IIT en CZV

B1.1. Individuele inkomenstoeslag

Huidige situatie

De individuele inkomenstoeslag kent verschillende bijdragen van de gemeente per huishoudtype. Om een goed beeld van de huidige kosten te krijgen zijn de uitkomsten van het dashboard wat betreft verdeling van minimahuishoudens tot 120 procent Wsm eraan toegevoegd. Hieruit volgen vervolgens de huidige programmakosten.

Tabel B1.1 Berekening kosten individuele inkomenstoeslag huidige situatie

Huishoudtype	Kosten gemeente per huishouden	Verhouding volgens Dashboard	Kosten
Alleenstaande	€ 235	38	€ 8.930
Alleenstaande ouder	€ 353	20	€ 7.060
Echtpaar	€ 411	23	€ 9.453
Totaal	-	81	€ 25.443

Het gemiddelde bedrag per huishoudtype is € 25.443 / 81 huishoudens = € 314.

Scenario 1: doelgroep IIT en CZV omhoog

In scenario 1 wordt de doelgroep verruimd. Voor de individuele inkomenstoeslag wordt de aanname gedaan dat het bereik van deze regeling in de groep tussen 120 en 130 procent Wsm 25 procent wordt.

Doelgroep 100 tot 120 procent Wsm: de gebruikersaantallen blijven gelijk aan het huidige scenario (81 in totaal).

Doelgroep 120 tot 130 procent Wsm: de doelgroep die erbij komt zijn 29 huishoudens. Het bereik hiervoor is 25 procent, wat betekent dat er ongeveer 7 huishoudens bijkomen. Omdat dit een te laag aantal is om te verdelen over de verschillende huishoudtypes, is met het gemiddelde bedrag van € 314 gerekend.

Er is gerekend met niet afgeronde bedragen. De totale kosten komen dan op € 27.720.

B1.2. Collectieve zorgverzekering

Huidige situatie

In de scenarioanalyse is voor de collectieve zorgverzekering een totaalbedrag berekend. Hierin zijn zowel CZ als VGZ meegenomen. De berekening is in deze bijlage opgenomen.

De collectieve zorgverzekering kent verschillende bijdrages van de gemeente per pakket. Om een goed beeld van de huidige kosten te krijgen zijn de aantallen per pakket opgevraagd door de gemeente. Hieruit volgen vervolgens de huidige kosten.

De volgende aannames zijn gedaan:

- Alleen de volwassenen die gebruik maken van CZ of VGZ worden meegenomen in de aantallen. Kinderen zijn automatisch meeverzekerd en leiden niet tot extra kosten voor de gemeente.
- Volwassenen die enkel van de basisverzekering gebruikmaken worden buiten beschouwing gelaten. Alleen voor aanvullende pakketten geldt een bijdrage van de gemeente.

Tabel B1.2 Programmakosten collectieve zorgverzekering in de huidige situatie

Pakket	Kosten gemeente per gebruiker	Gebruikers bij doelgroep 120% Wsm	Bereik	Totale kosten
CZ: Start	€ 120	24 volwassenen	4%	€ 2.880
CZ: Extra	€ 180	39 volwassenen	6%	€ 7.020
CZ: Extra uitgebreid	€ 180	14 volwassenen	2%	€ 2.520
VGZ: 2	€ 120	48 volwassenen	7%	€ 5.760
VGZ: 3	€ 180	53 volwassenen	8%	€ 9.540
Totaal	-	178 volwassenen	26%	€ 27.720

Scenario 1: Verruiming inkomensgrens IIT en CZV

In scenario 1 wordt de doelgroep verruimd door een verhoging van de inkomensgrens. Voor de collectieve zorgverzekering wordt de aanname gedaan dat het bereik van deze regeling in de groep tussen 120 en 130 procent Wsm gelijk is aan het huidige bereik (26 procent). Onderstaande tabel laat zien hoe de totale kosten zijn berekend.

Doelgroep 100 tot 120 procent Wsm: de gebruikersaantallen blijven gelijk aan het huidige scenario (178 in totaal).

Doelgroep 120 tot 130 procent Wsm: de doelgroep die erbij komt zijn 121 huishoudens. Het bereik hiervoor is 26 procent, wat betekent dat er ongeveer 31 huishoudens bijkomen.

De totale kosten komen op € 32.400.

Tabel B1.3 Programmakosten collectieve zorgverzekering bij scenario 1

Pakket	Kosten gemeente per gebruiker	Verwacht bereik	Gebruikers bij doelgroep 120% Wsm	Verwachte gebruikers bij doelgroep 130% Wsm	Totale kosten
CZ: Start	€ 120	4%	24 volwassenen	28 volwassenen	€ 3.360
CZ: Extra	€ 180	6%	39 volwassenen	46 volwassenen	€ 8.280
CZ: Extra uitgebreid	€ 180	2%	14 volwassenen	16 volwassenen	€ 2.880
VGZ: Compact	€ 120	7%	48 volwassenen	56 volwassenen	€ 6.720
VGZ: Compleet	€ 180	8%	53 volwassenen	62 volwassenen	€ 11.160
Totaal	-	26%	178 volwassenen	209 volwassenen	€ 32.400

Bijlage 2. Verkorte begrotingen per huishoudtype

De figuren in deze bijlage horen bij de scenario analyses.

B2.1. Scenario 1

Tabel B2.1.1 Alleenstaande, niet AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797	1.284
Bedrag landelijke regelingen	488	488	488	483	449	488
Bedrag gemeentelijke regelingen	48	25	25	25	0	68
Basisuitgaven	1.602	1.672	1.672	1.672	1.664	1.602
Uitgaven participatie	117	117	117	117	117	117
Budget na alle uitgaven	101	136	264	387	465	121
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	53	111	239	363	465	53

Tabel B2.1.2 Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797	1.284
Bedrag landelijke regelingen	1.526	1.567	1.573	1.579	1.584	1.526
Bedrag gemeentelijke regelingen	171	132	132	132	0	200
Basisuitgaven	2.315	2.397	2.397	2.403	2.395	2.315
Uitgaven participatie	250	250	250	250	250	250
Budget na alle uitgaven	416	464	598	727	737	445
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	245	332	466	595	737	245

Tabel B2.1.3 Paar zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568	1.834
Bedrag landelijke regelingen	628	628	586	479	363	628
Bedrag gemeentelijke regelingen	88	49	49	49	0	122
Basisuitgaven	2.298	2.368	2.368	2.368	2.353	2.298
Uitgaven participatie	191	191	191	191	191	191
Budget na alle uitgaven	60	135	277	353	387	95
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	-27	86	227	304	387	-27

Tabel B2.1.4 Paar met kinderen van 8 en 13 jaar, niet AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%	Langdurige minima 100%
Inkomsten uitkering of werk	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568	1.834
Bedrag landelijke regelingen	1.349	1.349	1.307	1.199	1.083	1.349
Bedrag gemeentelijke regelingen	195	157	157	157	0	230
Basisuitgaven	2.836	2.906	2.906	2.906	2.890	2.836
Uitgaven participatie	325	325	325	325	325	325
Budget na alle uitgaven	217	292	434	509	436	252
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	22	135	277	352	436	22

Tabel B2.1.5 Alleenstaande, AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%
Inkomsten uitkering of werk	1.426	1.568	1.711	1.853	1.996
Bedrag landelijke regelingen	490	490	453	392	308
Bedrag gemeentelijke regelingen	48	25	25	25	0
Basisuitgaven	1.659	1.659	1.659	1.659	1.651
Uitgaven participatie	111	111	111	111	111
Budget na alle uitgaven	194	313	419	500	542
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	146	289	394	476	542

Tabel B2.1.6 Paar, AOW-gerechtigd, scenario 1

	100%	110%	120%	130%	140%
Inkomsten uitkering of werk	1.932	2.126	2.319	2.512	2.705
Bedrag landelijke regelingen	639	622	570	493	411
Bedrag gemeentelijke regelingen	88	49	49	49	0
Basisuitgaven	2.343	2.343	2.343	2.343	2.327
Uitgaven participatie	179	179	179	179	179
Budget na alle uitgaven	138	275	416	533	611
Budget bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	50	226	367	483	611

